

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
 IM. GENERALA BRONISŁAWA ŚWIERCZEWSKIEGO
 BIELECKA 100 00-010 WARSZAWA

DO UŻYTKU
 SŁUŻBOWEGO

TAJNE

Egz. Nr. 457

ZESZYT TARTYCZNY
 I (55)

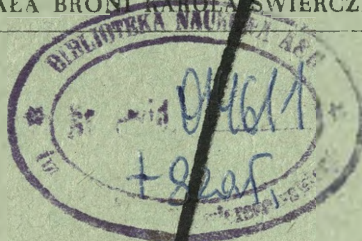
WARSZAWA
 BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
 1977
 Archiwum Dykt. i Zbiór. w Specjalnych

54

39816

ASG

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GENERALA BRONI KAROLA SWIERCZEWSKIEGO

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

TAJNE

Egz. Nr 457

ZESZYT TAKTYCZNY
1(55)

~~039816~~

WARSZAWA
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
1971
Archiwum Dowódca Zbiórka Specjalnych

(54)

Ne owid.

039816

ERRATA

BIBLIOTEKA MORSKA 456 WP
Archiwum Okrętu Marynarki Wojennej

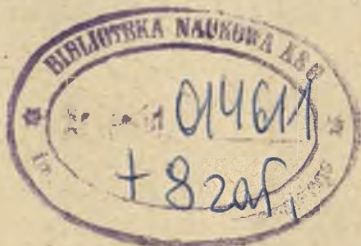
39816

Strona	Wiersz		Jest	Powinno być
	od góry	od dołu		
8	8		Ukompletowanie oddziałów dywizji w ludziach i sprzęcie	Ukompletowanie ludzi i sprzętu w oddziałach dywizji
8		1	wzmocniając	wzmacniając
10	2		podczas zbliżania do lądowania	podczas zbliżania do rejonu lądowania
10		16	z zakresie	w zakresie
13	12		Zadania:	Wykonuje ona następujące zadania:
14		15	Rugią i Bornholm	Rugia i Bornholm
15	21		przez 16 DZ dywizji	przez 16 DZ, dywizji
17	2		inżynierskiego postawienia	inżynierskiego, postawienia
42		15	w wyniku, narastania	w wyniku narastania
50	15		wydzielone grupy pododdziały	wydzielone pododdziały

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GENERAŁA BRONI KAROLA SWIERCZEWSKIEGO

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

TAJNE

Egz. Nr 487

ZESZYT TAKTYCZNY

1(55) *Smell. jut*
02657

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Siedzibę w Warszawie, Zbiory specjalnych
Nr ewid. *039816*

W A R S Z A W A

1971

Materiały do niniejszego Zeszytu opracowali: do części pierwszej — ppłk dypl. Stefan TRETYN (główny autor ćwiczenia), płk dr Stefan PATAJ, ppłk dypl. Teofil WÓJCIK, mjr dypl. Włodzimierz SKRZECZ; do części drugiej — ppłk dypl. Lucjan ZAPALA (główny autor ćwiczenia), ppłk dypl. Mieczysław GRODZKI, ppłk dypl. Marian LASZCZYK, ppłk dr Wacław IZYDOREK.

1944
1945

Woj. Akad. 1945
1945

SPIS TREŚCI

Część pierwsza: Przejście dywizji zmechanizowanej do obrony wybrzeża morskiego w toku operacji zaczepnej armii. (Rozwiązanie zadania zamieszczonego w Zeszycie Taktycznym nr 6/51, 1970 r.)		5
1. Analiza zadania 16 DZ		5
2. Ocena położenia 16 DZ		6
3. Decyzja dowódcy 16 DZ		11
4. Meldunek szefa artylerii 16 DZ		14
5. Ocena sytuacji inżynierskiej 16 DZ		16
6. Propozycje oraz zarządzenia wykonawcze kwatermistrza 16 DZ		24
Część druga: Wyjście pułku zmechanizowanego z walki i wycofanie		32
1. Warunki wyjścia z walki i wycofywania pułku zmechanizowanego		32
2. Założenie do tematu: „Wyjście pułku zmechanizowanego z walki i wycofywanie go”		42
3. Sytuacja artyleryjska 21 pz		48
4. Sytuacja inżynierska 21 pz		50
5. Sytuacja tyłowa 21 pz		52
Załączniki:		
Do części pierwszej:		
a) Szkic nr 1 — Decyzja dowódcy 16 DZ.		
b) Szkic nr 2 — Plan zabezpieczenia inżynierskiego 16 DZ.		
Do części drugiej:		
a) Tabela nr 1 — Skład i ukończenie wojsk npla w dniu 7.7.		
b) Szkic nr 1 — Położenie wojsk własnych i wiadomości o nplu o 7.00 7.7.		

CZĘŚĆ PIERWSZA

PRZEJŚCIE DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ DO OBRONY WYBRZEŻA MORSKIEGO W TOKU OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII

(Rozwiązanie zadania zamieszczonego w Zeszytcie Taktycznym
nr 6/51, 1970 r.)

W Zeszytcie Taktycznym nr 6/51, 1970 r. zamieszczono założenie główne do ww. tematu oraz dane wyjściowe, na których podstawie należało opracować decyzję dowódcy 16 DZ dotyczącą obrony wybrzeża. W niniejszym zeszycie przedstawiamy jeden z możliwych wariantów analizy zadania, oceny położenia oraz decyzji dowódcy 16 DZ, a także propozycje zabezpieczenia działań 16 DZ przez poszczególne rodzaje wojsk i służb dywizji.

A. ANALIZA ZADANIA 16 DZ

Dowódca 1A zamierza głównymi siłami rozwijać działania zaczepne, częścią zaś sił (16 DZ) osłonić zagrożone prawe skrzydło armii. Większość uderzeń broni jądrowej i lotnictwa dowódca armii zamierza skupić na kierunku głównego uderzenia. Na korzyść dywizji wojska rakietowe i artyleria 1 A wykonują dwa uderzenia jądrowe, o których wykorzystaniu mam osobiście decydować.

16 DZ otrzymała zadanie przejścia do obrony wybrzeża w celu niedopuszczenia do lądowania desantu morskiego npla. Zadanie dywizji polega więc na osłonie zagrożonego skrzydła i tyłów armii.

Szerokość pasa obrony dywizji wynosi ok. 100 km, a głębokość ok. 50 km. Z szerokości pasa obrony dywizji wynika potrzeba zorganizowania obrony na najbardziej zagrożonych odcinkach oraz posiadania silnego drugiego rzutu dla wykonywania kontrataków lub obsadzenia dodatkowych odcinków wybrzeża. Duża głębokość pasa obrony dywizji umożliwia rozmieszczenie odwodów na zagrożonych kierunkach w znacznej odległości od linii brzegowej.

Wnioski:

1. Do bezpośredniej obrony nakazanego odcinka wybrzeża wydzielić nieznaczne siły i środki, natomiast główne siły dywizji rozmieścić w głębi obrony.
2. Dla zrealizowania otrzymanego zadania należy wykonać szereg przedsięwzięć, głównie zaś:
 - przejąć jak najszybciej dowodzenie podporządkowanymi oddziałami OTK i marynarki wojennej;
 - przygotować oddziały i pododdziały dywizji do prowadzenia działań obronnych na wybrzeżu.

Kalkulacja czasu

Zadanie otrzymałem o 16.00 23.7. Decyzję mam meldować o 22.00 23.7. Na wypracowanie decyzji mam 6 godzin. W tym czasie muszę wykonać następujące czynności:

- przekazać szefowi sztabu wytyczne do wydania zarządzeń wstępnych — 10 min. (16.10—16.20);
- dokonać oceny położenia — 100 min. (16.20—18.00);
- sprecyzować decyzję — 20 min. (18.00—18.20);
- przeprowadzić rekonesans i postawić zadanie bojowe (przelot śmigłowcami do rejonu obrony dywizji) — 210 min. (18.20—21.50);
- meldować decyzję — 30 min. (22.00—22.30);
- zorganizować współdziałanie i system ognia (po zajęciu rejonów obrony) — 60 min. (5.30—6.30 24.7).

Jak widać z powyższego rozliczenia, czasu na organizację obrony jest bardzo mało. W celu skrócenia czasu potrzebnego na organizację obrony oddziały powinny wykonywać poszczególne prace równolegle.

B. OCENA POŁOŻENIA 16 DZ

1. Ocena nieprzyjaciela (Meldunek SWR)

Północna Grupa Armii po wprowadzeniu odwodów operacyjnych ma możliwości dalszego rozwijania operacji zaczepnej w celu opanowania zespołu portów GDAŃSK — GDYNIA oraz uchwycenia przyczołków operacyjnych na rzece WISŁA.

W celu załamania natarcia 1 armii i rozbicia jej wojsk na obszarze POMORZA ZACHODNIEGO oraz izolowania dopływu świeżych sił „Wschodnich” na obszar działań bojowych, Północna Grupa Armii może wysadzić kombinowany desant powietrzno-morski. Stwierdzono wykonywanie szeregu przedsięwzięć świadczących o przygotowaniach przeciwnika do wysadzenia desantów powietrznego i morskiego w najbliższym czasie. Ocenia się, że w skład grupy desantowej przeciwnika mogą wejść następujące siły: 6 DZ (NZ), brygada duńska oraz jedna BPD — prawdopodobnie brytyjska.

Wzmoczone oddziaływanie lotnictwa przeciwnika na bazy i porty morskie oraz węzły dróg na POMORZU ZACHODNIM, jak również toczące się walki o przewagę na Morzu Bałtyckim wskazują na to, że lądowanie może nastąpić na odcinku USTKA — KOŁOBRZEG. Z położenia operacyjnego wojsk Północnej Grupy Armii wynika, że najbardziej prawdopodobnym rejonem lądowania sił głównych desantu może być odcinek wybrzeża na wschód i zachód od KOŁOBRZEGU. Nie wyklucza się możliwości desantowania części sił w rejonie USTKA w celu związania walką sił OTK oraz wprowadzenia obrońców w błąd co do głównego kierunku lądowania desantu.

Łądowanie desantu morskiego w rejonie KOŁOBRZEG możliwe jest w godzinach 8.00—9.00 24.7 (przyjęto, że na ukończenie załadunku i zbiórkę desantu na morzu potrzeba 4—5 godzin, a na przejście morzem — 12 godz.; odległość 180 Mm, średnia szybkość desantu 15 węzłów na godz.)

Mając na uwadze charakter linii brzegowej oraz teren w głębi obrony dywizji należy się spodziewać, że główne siły 6 DZ (NZ) mogą lądować na odcinku: CHŁOPY (1464), SAŻNIETY (0846), a pozostałe siły — na odcinku BAGICZ (0844), DZWIRZYNO (0226). Uwzględniając działanie wojsk PGA, a szczególnie 3 DPanc (NZ) należy sądzić, że główne uderzenie sił desantu morskiego wykonane zostanie w kierunku: USTRONIE MORSKIE, BIAŁOGRÓD, BARWICE.

Najgroźniejszym przeciwnikiem dla 16 DZ będą siły pierwszego rzutu npla, gdyż od powodzenia ich działania zależeć będzie lądowanie pozostałych sił desantu morskiego.

Łądowanie desantu morskiego może być poprzedzone wysadzeniem desantu powietrznego w głębi obrony i desantu na śmigłowcach w pobliżu rejonów lądowania desantu morskiego. Ocenia się, że desant powietrzny w sile do BPD może lądować na 4—5 godzin przed desantem morskim w rejonie: BOBOLICE, SZCZECINEK, POŁCZYŃ ZDRÓJ. Liczę się z możliwością oddziaływania na 16 DZ siłami: do pułku czołgów lekkich, batalionu powietrznodesantowego i do pułku artylerii lekkiej.

Bezpośrednio przed lądowaniem desantu morskiego nieprzyjaciel może również wysadzić desant śmigłowcowy w sile do dwóch batalionów piechoty (na kierunku każdej brygady pierwszego rzutu po jednym batalionie). Łądowanie desantu nieprzyjaciel może poprzedzić zmasowanymi uderzeniami lotnictwa oraz broni jądrowej. Obiektami uderzeń mogą być bataliony pierwszego rzutu, odwody pułków i dywizji, dywizjon rakiet taktycznych, artyleria i stanowiska dowodzenia.

W n i o s k i:

1. Głównego uderzenia nieprzyjaciela należy oczekiwać na kierunku: USTRONIE MORSKIE, BIAŁOGARD, BARWICE.
2. Uderzenia jądrowe armii oraz większość własnych uderzeń jądrowych i lotnictwa — wykorzystać do niszczenia sił desantu na morzu (głównie jego pierwszych rzutów).
3. Trwałość obrony dywizji zależeć będzie od utrzymania rejonu MIELNO, KOŁOBRZEG, BIAŁOGARD, gdzie też należy skupić główny wysiłek obrony.
4. W celu zmniejszenia strat od uderzeń lotnictwa, broni jądrowej i ognia artylerii okrętowej należy ściśle przestrzegać zasady rozśrodkowania wojsk oraz wykorzystać w maksymalnym stopniu ochronne właściwości terenu.
5. Dywizje ugrupować w dwa rzuty, mając w drugim rzucie do 2/3 sił.
6. Większość sił drugiego rzutu przewidzieć do walki z desantem morskim, pozostałe zaś siły wykorzystać do zwalczania desantu powietrznego.

7. Główną uwagę zwrócić na organizację obrony przeciwkuterowej i przeciwpancernej.

2. Ocena sił własnych (Meldunek SWO)

Główne siły 16 DZ wyszły z walki i przystąpiły do odtwarzania gotowości bojowej. 49 pz prowadzi nadal działania mające na celu likwidację nieprzyjaciela w rejonie DOBRZANY (1428). Na wykonanie tego zadania pułk będzie potrzebował ok. 3—4 godzin.

Ukompletowanie oddziałów dywizji w ludziach i sprzęcie — ok. 75%. W dotychczasowych działaniach stan osobowy dywizji nie otrzymał dawek napromienienia przekraczających dopuszczalną granicę.

Ze względu na przegrupowywanie wojsk 1 A (9 DPanc) w kierunku zachodnim główne siły 16 DZ mogą rozpocząć ruch w kierunku morza dopiero o 21.30 23.7. Czas do 21.30 należy wykorzystać na uzupełnienie zapasów materiałowych, przeglądy techniczne sprzętu oraz odpoczynek stanu osobowego. Czas ten jest wystarczający dla osiągnięcia gotowości do dalszych działań przez oddziały 16 DZ — z wyjątkiem 49 pz, który może być gotowy do marszu ok. 24.00 23.7.

Z punktu widzenia osiągnięcia gotowości bojowej przez poszczególne pułki w rejonie ześrodkowania, w pierwszym rzucie należałoby wykorzystać 50 i 51 pz, natomiast rozmieszczenie ww. pułków przemawia za tym, by do pierwszego rzutu skierować tylko 50 pz.

Siły OTK podporządkowane dywizji znajdują się w odległości 20—60 km od wybrzeża i mogą najwcześniej przystąpić do organizacji obrony w pierwszym rzucie.

Istotne znaczenie dla organizacji obrony dywizji ma obsadzenie następujących odcinków wybrzeża:

- nr 1: CHŁOPY (1464), SAŻNIETY (0846);
- nr 2: BAGICZ (0844), DZWIRZYNO (0226).

Szerokość odcinka nr 1 wynosi ok. 20 km, stąd też dla obsadzenia linii brzegowej tego odcinka potrzeba trzech batalionów piechoty (3 bp · 5 km + 2 km luki między batalionami = 19 km); dla obsadzenia odcinka nr 2 szerokości ok. 20 km potrzeba również trzech batalionów piechoty.

Pozostałego odcinka wybrzeża szerokości ok. 55 km nie należy obsadzać zawczasu z uwagi na małe prawdopodobieństwo desantowania nieprzyjaciela, a tylko przewidzieć odpowiednie siły do jego dozoru oraz do obsadzenia w razie potrzeby. Ponieważ szerokość pasa obrony dywizji wynosi około 100 km, istnieje więc konieczność posiadania w odwodzie znacznych sił zdolnych do przeciwdziałania na zagrożonych kierunkach. Posiadanie silnego odwodu podyktowane jest również koniecznością prowadzenia walki z desantem powietrznym.

Nieprzyjaciel głównymi siłami będzie lądował prawdopodobnie na odcinku CHŁOPY, SAŻNIETY, stąd też główny wysiłek obrony dywizji należy skupić w rejonie CHŁOPY, SAŻNIETY, BIAŁOGARD. Rejon ten należy obsadzić siłami 50 pz, wzmocniając go bot „KOSZALIN”

oraz wspierając jego działania dwoma dywizjonami artylerii. 50 pz może przybyć do ww. rejonu obrony ok. 3.00 24.7 (odległość do rejonu obrony — 90 km, początek marszu pułku o 22.00 23.7, tempo marszu — 20 km/godz. + 30 min. odpoczynek).

Do obrony odcinka BAGICZ, DZWIRZYNO można użyć 51 pz lub pot. „KOSZALIN”. Ze względu na konieczność posiadania w drugim rzucie silnych oddziałów do wykonywania kontrataków lub likwidacji desantu powietrznego odcinek ten należałoby obsadzić pot. „KOSZALIN” wzmacniając go 1—2 kez, bot. „KOŁOBRZEG”, bot. „BIAŁOGARD” i co najmniej dywizjonem artylerii. Pot. „KOSZALIN” oraz bot. „BIAŁOGARD” w rejonie obrony dywizji mogą się znaleźć za 2 godz. od postawienia im zadania. Odcinek DZWIRZYNO, DZIWNÓW należy dozorować niewielkimi siłami, przewidując użycie na tym kierunku sił do pułku zmechanizowanego. Dozorowanie ww. odcinka należy powierzyć 15 BWOP wzmacniając ją bot. „KAMIEŃ POM.”.

Przy użyciu w pierwszym rzucie dywizji ww. oddziałów uzyskamy w pasie obrony dywizji następujący stosunek sił:

- w piechocie (bp) — 1 : 1,5;
- w czołgach — 1 : 1,8;
- w artylerii — 1 : 1,35 na korzyść nieprzyjaciela.

Z tego na kierunku głównego uderzenia npla w bp — 1 : 2, w czołgach — 1 : 2,3, w artylerii — 1,1 : 1.

W drugim rzucie dywizji celowo jest mieć 49, 51 pz i 16 pcz, które należy rozmieścić w rejonach:

- 49 pz: CEWILNO (0080), NIEDALINO (9476), ROSANOWO (9484);
- 51 pz: DROZDOWO (8634), RYMAŃ (8834), PGR WIERZBKA DOLNA (8442);
- 16 pcz: BYSINO (8068), ŁĘCZNO (8262), GÓRY (7468).

Wymienione rejonny ześrodkowania pułki drugiego rzutu dywizji mogą osiągnąć:

- 49 pz — o 5.00 24.7 (odległość — 75 km, czas wymarszu — 0.40 24.7, tempo marszu — 20 km na godz.);
- 51 pz — o 1.30 24.7 (odległość — 50 km, czas wymarszu — 22.00 23.7, tempo marszu — 20 km na godz.);
- 16 pcz — o 4.00 24.7 (odległość — 50 km, czas wymarszu — 0.50 24.7, tempo marszu — 20 km na godz.).

Takie rozmieszczenie drugiego rzutu dywizji umożliwia jej wykorzystanie jednocześnie dwóch pułków do wykonania kontrataku w kierunku DUNOWO (9872) — USTRONIE MORSKIE (4048) lub wykonania kontrataku zbieżnego siłami 51 pz i 16 pcz — przy jednoczesnym zaangażowaniu 49 pz do walki z desantem powietrznym — bądź też wykorzystanie wszystkich trzech pułków do obsadzenia rubieży rzeki PARSETA i RADEW.

Uderzenia jądrowe wykonywane na korzyść 16 DZ przez WRiA 1 A *) oraz większość własnych uderzeń jądrowych i lotnictwa wspiera-

*) Wykorzystanie WRiA 16 DZ, sił flotyli obrony wybrzeża oraz wojsk inżynierskich dywizji omówiono oddzielnie.

jącego działanie dywizji wykorzystać do obezwładniania pierwszych rzutów desantu morskiego npla podczas zbliżania się do lądowania.

Wnioski:

1. Główny wysiłek uderzeń broni jądrowej i lotnictwa — skupić na niszczeniu pierwszego rzutu desantu morskiego npla w czasie podchodzenia do lądowania.
2. Dywizje ugrupować w dwa rzuty, mając w pierwszym rzucie: na prawym skrzydle — 50 pz i bot. „KOSZALIN”, w centrum ugrupowania — pot „KOSZALIN”, bot. „BIAŁOGARD” i bot. „KOŁOBRZEG”, na lewym skrzydle — 15 BWOP i bot. „KAMIEŃ POM.”.
3. Do drugiego rzutu przewidzieć 49 i 51 pz oraz 16 pcz, które powinny być w gotowości do wykonywania kontrataków lub obsadzenia rubieży rzeki PARSETA i RADEW.
4. Większość artylerii i środków przeciwpancernych wykorzystać do prowadzenia ognia przeciwkutrowego.
5. Marsz do nakazanych rejonów obrony rozpocząć o 22.00 23.7.
6. Podział sił i środków — jak na szkicu nr 1 do części pierwszej.

3. Ocena sąsiadów

Na odcinku GDYNIA — MIELNO obronę przeciwdesantową organizuje GO „POMORZE” wydzielając część sił (2 BWOW i WOSSam.) do walki z desantem powietrznym nieprzyjaciela. Siły morskie 18 FOW niszczą desant npla podczas przejścia morzem, osłaniają pasy zapór morskich oraz zwalczają trałowce. Wykonanie tych zadań przez GO „POMORZE” i 18 FOW wpłynie dodatnio na wykonanie zadania przez 16 DZ.

Wnioski:

1. Zorganizować współdziałanie z 18 FOW z zakresie zwalczania desantu na morzu. W tym celu podczas rekonesansu nawiązać ścisły kontakt z przedstawicielem 18 FOW w m. KOŁOBRZEG.
2. Zorganizować współdziałanie z 2 BWOW i WOSSam. w zakresie zwalczania desantu powietrznego na tyłach dywizji.

4. Ocena terenu

Głębokość morza i charakter linii brzegowej w pasie obrony dywizji umożliwiają w zasadzie lądowanie desantu morskiego npla na całej szerokości obrony. Stosunkowo słabo rozwinięta linia brzegowa (brak urwistych, wysokich brzegów) ułatwia lądowanie desantu morskiego, a jednocześnie utrudnia organizację obrony.

Charakter terenu przylegającego do wybrzeża sugeruje jego podział na dwa odcinki:

- a) Odcinek pierwszy: CHŁOPY — DZWIRZYNO o szerokości 45 km; posiada on dobrze rozwiniętą sieć dróg nadającą się do wykorzystania przez wszystkie rodzaje wojsk.

b) Odcinek drugi: DZWIRZYNO — DZIWNÓW o szerokości 55 km; teren przyległy do linii brzegowej i w głębi jest podmokły, poprzecinany rowami odwadniającymi, utrudniający działanie czołgów.

W głębi pasa obrony dywizji przepływają rzeki PARSETA i RADEW, które stwarzają dogodne warunki do rozbudowy kolejnej pozycji obronnej dywizji.

Teren w rejonach KOSZALIN, BIAŁOGARD oraz w rejonie DĘBICA ze względu na jego właściwości maskujące i gęstą sieć dróg (głównie dofrontowych) nadaje się do rozmieszczenia drugiego rzutu.

Sieć dróg w planowanym rejonie rozmieszczenia drugiego rzutu dywizji sugeruje wykonanie kontrataku z rubieży: STARE BIELICE (0672), PARSOWO (9664) w kierunku DUNOWO, USTRONIE MORSKIE oraz z rubieży: ZABOROWO (9440), ROZCIECINO (0038) w kierunku CHARZYNO (9636), USTRONIE MORSKIE.

Wnioski:

1. Odcinek najbardziej dogodny do lądowania desantu morskiego npla, to CHŁOPY, DZWIRZYNO; umożliwi on lądowanie siłom do trzech brygad w pierwszym rzucie.
2. Prawdopodobny główny kierunek natarcia npla: USTRONIE MORSKIE, BIAŁOGARD, BARWICE.
3. Prawdopodobna rubież wprowadzenia do walki drugiego rzutu desantu: DYGOWO (0046), STRZEPOWO (0456).
4. Główny wysiłek obrony dywizji skupić w rejonie CHŁOPY, KOŁOBRZEG, BIAŁOGARD.
5. Drugi rzut dywizji rozmieścić pułkami w rejonach:
— 49 pz: CEWILNO (0080), NIEDALINO (9776), ROSANOWO (9484);
— 51 pz: DROZDOWO (8634), PGR WIERZBKA DOLNA (8442);
— 16 pcz: BYSINO (8068), ŁĘCZNO (8262), GÓRY (7468).
6. Rubieże i kierunki wykonywania kontrataków:
— STARE BIELICE (9672), PARSOWO (9664) w kierunku: DUNOWO, USTRONIE MORSKIE;
— ZABOROWO (9440), ROŚCIECINO (0038) w kierunku: CHARZYNO (9636), USTRONIE MORSKIE oraz POBŁOCIE MAŁE (9040), PGR CHOTYN (9052) w kierunku: RABUŃ, USTRONIE MORSKIE.

C. DECYZJA DOWÓDCY 16 DZ (WARIANT)

1. **Oceniam**, że nieprzyjaciel siłami do pięciu brygad może desantować na obszarze Pomorza Zachodniego w celu wyjścia na skrzydło i tyły 1 armii.

Liczę się z możliwością lądowania sił głównych desantu na odcinku CHŁOPY, SAŻNIETY oraz częścią sił w rejonie USTKA. Głównego uderzenia nieprzyjaciela spodziewam się w kierunku: USTRONIE MORSKIE, BIAŁOGARD, BARWICE. Lądowanie desantu morskiego nieprzyjaciel może poprzedzić wysadzeniem desantu powietrznego w sile do BPD oraz desantu na śmigłowcach w sile do dwóch batalionów.

Prawdopodobny początek lądowania desantu powietrznego — świt 24.7, a desantu morskiego — w godzinach rannych 24.7.

Lądowanie desantu nieprzyjaciela może być poprzedzone zmasowanymi uderzeniami broni jądrowej i lotnictwa, głównie na drugie rzuty pułków i dywizji, drt oraz artylerii na stanowiskach ogniowych.

2. **Zdecydowałem:** bronią jądrową i uderzeniami lotnictwa we współdziałaniu z 18 FOW niszczyć siły desantu na morzu. Obronę wybrzeża oprzeć na silnej rozbudowie zapór przeciwkutowych i przeciwpancer-nych, szczególnie na kierunku głównego uderzenia npla, oraz rozmieszczeniu głównych sił dywizji w głębi obrony w celu wykonywania zwrotów zaczepnych lub obsadzania nimi poszczególnych rubieży obrony. Główny wysiłek obrony dywizji skupić w rejonie: CHŁOPY, KOŁOBRZEG, BIAŁOGARD. Ostateczna rubież obrony dywizji — rzeki PARSETA i RADEW. Dywizje ugrupować w dwa rzuty, mając w pierwszym rzucie 50 pz i 15 BWOP oraz oddziały OTK. W tym celu:

- a) 50 pz z bot „KOSZALIN”, 2/16 pa broni rejonu: MIELNO, SAŻNIETY, DUNOWO (9812), skupiając główny wysiłek w rejonie: SARBINOWO (1462), SAŻNIETY, WARNINO (0058). Kolejna rubież obrony: KOSZALIN, WIERZCHOMINO (0452).
- b) pot. „KOSZALIŃ” z bot. „KOŁOBRZEG” i bot. „BIAŁOGARD” oraz 1 kez 16 pcz broni rejonu: BAGICZ (0864), DZWIRZYNO (0426), GOŚCINO (9242), skupiając główny wysiłek obrony w rejonie: BAGICZ, KOŁOBRZEG, BARDY (9846). Kolejna rubież obrony: DYGOWO (0046), CHARZYNO (9636).
- c) 15 BWOP z bot. „KAMIEŃ POM.” dozoruje wybrzeże na odcinku: DZWIRZYNO, DZIWNÓW. W wypadku lądowania desantu morskiego npla broni rejonu: NIECHORZE, DZIWNÓW, JATKI (8094).
- d) 49 pz, 16 pcz, 51 pz — drugi rzut dywizji.
49 pz do 5.00 24.7 ześrodkowuje się w rejonie CEWILNO (0080), NIEDALINO (9476), ROSANOWO (9484) i jest w gotowości do:
— wykonania kontrataku z rubieży: NOWE BIELICE, KOTŁOWE w kierunku ŚWIESZYNO (0074), USTRONIE MORSKIE;
— zwalczania desantu powietrznego.
16 pcz (bez 1 kez) do 4.00 24.7 ześrodkowuje się w rejonie: BYSINO (8068), ŁĘCZNO (8262), GÓRY (7468) i jest w gotowości do:
— wykonania kontrataku z rubieży: BIESKIERZ, NOSOWO w kierunku DUNOWO, SAŻNIETY lub z rubieży: PGR CHOTYŃ, POBŁOCIE MAŁE w kierunku ROBUŃ, USTRONIE MORSKIE;
— obsadzenia rubieży rzeki RADEW na odcinku JARZYCE, KARLINO.
51 pz do 1.30 ześrodkowuje się w rejonie: DROZDOWO (8634), RYMAŃ (8834), PGR WIERZBKA DOLNA (8442) i jest w gotowości do:
— wykonania kontrataku z rubieży: ZABOROWO (9440), ROŚCIECINO (0038) w kierunku CHARZYNO (9636), USTRONIE MORSKIE;
— przejścia do obrony wybrzeża morskiego w rejonie: (wył.) DZWIRZYNO, NIECHORZE, TRZEBIATÓW;

- obsadzenia rubieży rzeki PARSEŃA na odcinku LUBIECHOWO, ZABROWO.
- e) 16 drt do 5.00 24.7 zajmie stanowiska startowe w rejonie WAR-NINO, PARSOWO, DASZEW i jest w gotowości do:
- zwalczania desantu morskiego w pasie morskim i przybrzeżnym;
 - zwalczania środków napadu jądrowego npla z zapasowych stanowisk startowych wsch. BIAŁOGARD;
 - zwalczania zgrupowań wojsk przeciwnika po wylądowaniu, szczególnie w rejonie: MIELNO, KOŁOBRZEG, KARLINO. Gotowość do wykonania uderzeń — 5.00 24.7.
- f) Artyleria. Gotowość do otwarcia ognia — 5.00 24.7.
- Zadania:
- wzbrania rozpoznania wód przybrzeżnych i rejonów wybrzeża, szczególnie na odcinku MIELNO, DZWIRZYNO;
 - wzbrania trałowania wód przybrzeżnych;
 - zwalczania desantu morskiego npla w pasie wód przybrzeżnych i w czasie lądowania;
 - niszczy ogniem na wprost środki desantowe npla;
 - niszczy siłę żywą i środki ogniowe npla po wylądowaniu;
 - wspiera kontrataki pułkowe i dywizyjne;
 - zwalczania taktyczne środki napadu jądrowego i artylerię npla.
- g) 16 paplot osłania 16 drt, a następnie 16 pcz i 49 pz podczas rozwijania się pułków do kontrataku i podczas wykonywania kontrataków.
- h) 16 dappanc do 5.00 przygotowuje stanowiska ogniowe na wydmach i na plaży w rejonie SARBINOWO w celu zwalczania środków desantowych npla ogniem na wprost, a następnie ześrodkowuje się w rejonie płd. WRZOSOWO w gotowości do działania jako OPpanc dywizji.
- i) Przybrzeżno-morski oddział minowania nr 1 (kdp i ksap bsap marynarki wojennej) do 23.00 23.7 ześrodkowuje się w rejonie płd. STRACHOMINO (0454); po ustawieniu zapór pdes w pasie wód przybrzeżnych w rejonie obrony 50 pz, od 7.30 24.7 jest w gotowości do minowania na rubieżach nr 2, 3, 4 i 5.
- j) Przybrzeżno-morski oddział minowania nr 2 (kdp i 2k 16 bsap) do 2.00 24.7 ześrodkowuje się w rejonie płd. CZERNIN (0444); po ustaleniu zapór pdes w pasie wód przybrzeżnych w rejonie obrony pot. „KOSZALIN” od 8.00 24.7 jest w gotowości do minowania manewrowego na rubieżach nr 2, 3 i 4.
- k) OInż. — 16 bsap (bez 2 ksap, kid i kdp) do 2.30 24.7 ześrodkowuje się w rejonie las LINOWO (2860), po czym jest w gotowości do zapewnienia drugiemu rzutowi dywizji warunków wejścia do walki, niszczenia dróg i węzłów komunikacyjnych na kierunkach rozwijania natarcia przez nieprzyjaciela oraz likwidacji skutków uderzeń broni jądrowej.
- l) OZR — kid 16 bsap: w czasie przemarszu artylerii i oddziałów dywizji do rejonów obrony utrzymuje drogę nr 2, a w czasie orga-

nizacji obrony i walki obronnej utrzymuje drogę rokadową dla manewru artylerii i drugiego rzutu dywizji oraz drogę dowozu.

3. Węzłowe problemy współdziałania — patrz legenda do decyzji dowódcy 16 DZ — szkic nr 1.

4. Organizacja dowodzenia. Do godz. 22.00 23.7 dowodzić będą z SD MOLENKO DRAWSKIE (2852). Od godz. 22.00 23.7 do godz. 2.45 24.7 — z SD w marszu. Od godz. 2.45 24.7 — z SD WŁOŚCIBÓRZ (9648). ZSD — DUNOWO (9812).

Łączność w czasie organizacji obrony (do czasu zorganizowania łączności przewodowej) — liniowa, radiowa i ruchomymi środkami łączności. Z chwilą lądowania desantu do dowodzenia wojskami wykorzystywać wszystkie środki łączności.

Załączniki:

Szkic nr 1 — Decyzja dowódcy 16 DZ.

D. MELDUNEK SZEFA ARTYLERII 16 DZ

1. Zadania wojsk raketowych frontu i armii oraz marynarki wojennej w zakresie zwalczania desantu morskiego.

Środki raketowe frontu i armii są w gotowości do zwalczania sił desantu morskiego przeciwnika w rejonach załadowniczych i w pasie morskim. Ponadto wojska raketowe armii są gotowe do wykonania w pasie nadbrzeżnym dwóch uderzeń jądrowych o mocy 20 i 40 kt na cele sprecyzowane przez dowódcę dywizji.

Marynarka wojenna — wspólnie z wojskami raketowymi i artylerią nadbrzeżną oraz lotnictwem morskim — jest w gotowości do zwalczania desantu morskiego przeciwnika w portach załadowniczych i na morzu, a szczególnie podczas jego przechodzenia między wyspami Rugią i Bornholm. Ponadto wspólnie z wojskami raketowymi i artylerią nadbrzeżną oraz artylerią dywizji:

- zwalcza zespoły wsparcia ogniowego desantu morskiego przeciwnika;
- osłania pasy zapór morskich, głównie poprzez zwalczanie trałowców;
- zwalcza środki desantowe przeciwnika.

2. Zadania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji

Dywizjon rakiet taktycznych dywizji — współdziałając z wojskami raketowymi armii, marynarką wojenną i bateriami rakiet nadbrzeżnych — zwalcza desant morski przeciwnika na kierunku: KARLINO (9056), USTRONIE MORSKIE (1048) zarówno w pasie przymorskim, jak i przybrzeżnym oraz w rejonach jego lądowania. Ponadto jest w gotowości do zwalczania taktycznych środków napadu jądrowego przeciwnika oraz jego zgrupowań uderzeniowych i odwodowych po ich

wylądowaniu, zwłaszcza w rejonie: MIELNO (1412), KOŁOBRZEG, KARLINO.

Zadania artylerii organicznej i przydzielonej:

- wzbraniać prowadzenia rozpoznania wód przybrzeżnych i rejonów wybrzeża, szczególnie na odcinku MIELNO, DZWIRZYNO (0226);
- wzbraniać trałowania podejść do wybrzeża na ww. odcinku;
- zwalczać desant morski npla w pasie przybrzeżnym i w czasie prób jego lądowania, zwłaszcza na odcinku MIELNO, DZWIRZYNO;
- niszczyć ogniem na wprost desantowe środki npla na podejściach do wybrzeża w trakcie lądowania na plaży;
- niszczyć siłę żywą i środki ogniowe npla po wylądowaniu na plaży;
- wzbraniać poszerzania i pogłębiania rejonu opanowanego przez desant;
- zwalczać taktyczne środki napadu jądrowego i artylerię npla;
- wspierać kontrataki pułkowe i dywizyjne na kierunkach ich działania.

3. Stan i możliwości drt oraz artylerii dywizji

16 DZ z artylerią organiczną przechodzi do obrony nakazanego odcinka wybrzeża. Po zbliżeniu się desantu npla do pasa wód przybrzeżnych bronionych przez 16 DZ dywizji podporządkowuje się: 11 baterię artylerii nadbrzeżnej w rejonie KOŁOBRZEGU i 12 baterię artylerii nadbrzeżnej w rejonie USTRONIA MORSKIEGO oraz 3 samodzielny dywizjon artylerii nadbrzeżnej w rejonie NIECHORZE. Ponadto przed frontem obrony dywizji oddziaływać będzie na desant 10 bateria artylerii stałej z rejonu MIĘDZYDROJE oraz 1 samodzielny dywizjon rakiet nadbrzeżnych z rejonu USTKA. Artyleria nadbrzeżna zapewnia ciągły system ognia przed frontem obrony dywizji.

Przydzielone dywizji rakiety jądrowe (łącznie z uderzeniami wykonywanymi przez armię) pozwalają na wykonanie jednego pasa uderzeń na głównym kierunku działania przeciwnika oraz pozostawienie w rezerwie 2—3 rakiet jądrowych i wszystkich rakiet chemicznych do zwalczania desantu przeciwnika w wypadku jego wylądowania na brzegu.

Możliwości artylerii dywizji w zakresie wykonania ognia zaporowego wynoszą 3900 m. Przydzielona artylerii dywizji amunicja umożliwia poszczególnym dywizjom (bateriom) prowadzenie ognia zaporowego do czterech rubieży i jednego ześrodkowania ogniowego w pasie wód przybrzeżnych, pozostawiając w rezerwie ok. 1/3 amunicji dla wsparcia walki dywizji na lądzie.

4. Podział artylerii, jej ugrupowanie bojowe i przewidywany manewr sprzętem

W czasie walki z desantem nieprzyjaciela na morzu, artylerię dywizji proponuję wykorzystać w całości na odcinku MIELNO, KOŁOBRZEG, uzgadniając jej działania z działaniami artylerii nadbrzeżnej.

Po przejściu desantu morskiego npla przez strefę ognia zaporowych artylerii, 2/16 pa proponuję wydzielić do dyspozycji dowódcy 50 pz.

Z pozostałej artylerii zorganizować dywizyjną grupę artylerii i po wymanewrowaniu jej na kierunek działania zasadniczych sił dywizji wykorzystać do zwalczania zasadniczych sił przeciwnika.

Z chwilą rozpoczęcia zwrotu zaczepnego przez siły główne dywizji wydzielić ze składu DGA — 16 dar i przydzielić go 16 pcz; 1/16 pa — w zależności od zaistniałej sytuacji — przydzielić 49 lub 51 pz. Z 16 dappanc proponuję zorganizować OPpanc dywizji; na okres walki z desantem na morzu, OPpanc wykorzystać do prowadzenia ognia na wprost w rejonie SARBINOWO.

Do niszczenia desantu na morzu drt i artylerię dywizji ugrupować następująco:

— 16 drt: stanowiska startowe — w rejonie: (wył.) WARMINO (0060), PAROWO (9662), DASZEWO (9456); zapasowe stanowiska startowe przygotować w rejonie: (wył.) NIEDALINO (9476), ZASPY WIELKIE (8878), KLEPINO (8670);

— 16 dar: stanowiska ogniowe — w rejonie płd. BAGICZ; 1/16 pa — wsch. KOŁOBRZEG; 2/16 pa — w rejonie KŁADNO (1054) i 3/16 pa — w rejonie GĄSKI (1260).

Dla każdej baterii przygotować odkryte stanowiska ogniowe na wydmach do prowadzenia ognia na wprost.

W ramach sztabu 16 pa zorganizować specjalną grupę kierowania ogniem do ruchomych celów nawodnych, rozmieszczając ją w rejonie USTRONIA MORSKIEGO.

Rejony SO artylerii rozpoznać do zmroku 23.7. Artylerię wprowadzić w rejon stanowisk ogniowych do świtu 24.7. Gotowość do otwarcia ognia — o świcie 24.7.

Gotowość rozpoznania artyleryjskiego oraz współdziałanie z artylerią nadbrzeżną i marynarką wojenną osiągnąć do 2.00 24.7.

Dla koordynowania ognia artylerii dywizyjnej i Marynarki Wojennej biorącej udział w zwalczaniu desantu morskiego zaokrętować w KOŁOBRZEGU pierwszego oficera operacyjnego sztabu artylerii 16 DZ.

Dla zwalczania desantu przeciwnika na morzu zaplanować dla 16 drt trzy pasy uderzeń jądrowych, a dla poszczególnych dywizjonów — po trzy kierunki ogni zaporowych na najbardziej prawdopodobnych kierunkach podejścia środków desantowych przeciwnika.

E. OCENA SYTUACJI INŻYNIERYJNEJ 16 DZ

(według danych o 16.00 23.7)

Szef saperów 16 DZ po zapoznaniu się z zadaniem dywizji i wyciecznymi szefa wojsk inżynieryjnych 1 armii przystąpił o 16.00 23,7 do analizy zadania i oceny położenia w celu przygotowania dowódcy dywizji danych do powzięcia decyzji, ustalenia przedsięwzięć związanych z przygotowaniem pododdziałów inżynieryjnych i innych rodzajów

wojsk do realizacji otrzymanych zadań, opracowania planu zabezpieczenia inżynierskiego postawienia zadań podległym pododdziałom oraz kontroli ich wykonania.

I. ANALIZA OTRZYMANEGO ZADANIA

16 DZ przechodzi do obrony wybrzeża morskiego w pasie szerokości około 100 km. Z zamiaru dowódcy 16 DZ wynika, że obrona będzie polegać na uporczywym utrzymywaniu rejonów dogodnych do lądowania desantu morskiego oraz na manewrze siłami i środkami podciąganymi na zagrożone kierunki z głębi obrony.

Z wytycznych szefa wojsk inżynierskich 1 A wiadomo, że główny wysiłek w czasie organizowania obrony wybrzeża morskiego i walki obronnej należy skupić na rozbudowie systemu zapór przeciwdesantowych w pasie wód przybrzeżnych i na lądzie, minowaniu manewrowym oraz umożliwieniu manewru pułkom drugiego rzutu i odwodom specjalnym.

Dla realizacji zadań zabezpieczenia inżynierskiego 16 DZ przydzielono ksap i kdp z batalionu saperów marynarki wojennej.

Z analizy zadania dywizji wynika, że:

- w pierwszej kolejności rozbudować należy zapory przeciwdesantowe na odcinkach najbardziej dogodnych do lądowania desantu morskiego, w drugiej zaś kolejności — na odcinkach niedogodnych do lądowania;
- szerokość pasa obrony przemawia za tym, ażeby zorganizować dwa przybrzeżno-morskie oddziały minowania;
- główny wysiłek zabezpieczenia inżynierskiego należy skupić w rejonie: USTRONIE MORSKIE, KOŁOBRZEG;
- na ostatecznej rubieży oporu należy ustawić kierowane zapory minowe;
- zarządzenia wstępne przydzielonym i organicznym pododdziałom inżynierskim powinno się wydać możliwie jak najszybciej;
- inżynierskie zabezpieczenie organizacji obrony wybrzeża i walki obronnej należy scentralizować na szczeblu dywizji.

Z analizy otrzymanego zadania i wytycznych SWInż. 1 A wynika, że główny wysiłek zabezpieczenia inżynierskiego działań dywizji należy skupić na:

- rozbudowie systemu zapór minowych i przygotowaniu niszczeń;
- rozbudowie inżynierskiej punktów oporu i rejonów obrony;
- utrzymaniu dróg manewru, dowozu i ewakuacji.

II. KALKULACJA CZASU

Z powodu zbyt krótkiego czasu na organizację inżynierskiego zabezpieczenia obrony wybrzeża szef saperów powinien przyjąć „równoległy” system pracy, polegający na jednoczesnym wypracowaniu danych do decyzji dowódcy i przygotowaniu pododdziałów do realizacji zadań zabezpieczenia inżynierskiego.

a) **Czas przewidywany na wykonanie poszczególnych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego:**

- zapoznanie się z zarządzeniem zabezpieczenia inżynieryjnego i zadaniem dywizji — 16.00—16.20;
- meldowanie dowódcy 16 DZ danych potrzebnych do powzięcia decyzji — 17.40—17.50;
- przekroczenie przez 16 bsap linii wyjściowej — 22.00—22.09.

Razem szef saperów 16 DZ dysponuje około 7 godzinami, z czego 5 godzinami czasu dziennego i 2 godzinami nocnymi.

b) **Czas na wykonanie zadań zabezpieczenia inżynieryjnego:**

- przekroczenie przez 16 bsap linii wyjściowej — 22.00 23.7;
- wyjście pododdziałów inżynieryjnych nad wybrzeże:
 - kdp i ksap bsap marynarki wojennej — 24.00 23.7;
 - 16 bsap — 2.00 24.7;
- gotowość bojowa i czas zakończenia wykonywania ważniejszych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego — 6.00—7.00 24.7.

Razem na realizację zadań zabezpieczenia inżynieryjnego dysponuje 6—8 godzinami.

Realizacja zadań zabezpieczenia inżynieryjnego w drugiej kolejności — od 7.00 do 13.00 24.7.

c) **Szczegółowy podział czasu:**

- przygotowanie dowódcy danych do wydania zarządzeń wstępnych — 60 min. (15.00—16.00 23.7);
- zapoznanie się z zadaniem dywizji i zarządzeniem zabezpieczenia inżynieryjnego SWInż. 1 A — 20 min. (16.00—16.20);
- przeanalizowanie zadania i zarządzenia SWInż. 1 A — 20 min. (16.20—16.40);
- wydanie zarządzeń wstępnych podległym pododdziałom i SSap pułków — 20 min. (16.40—17.00);
- ocena położenia i przygotowanie dowódcy dywizji danych do powzięcia decyzji — 40 min. (17.00—17.40);
- zreferowanie dowódcy dywizji danych do powzięcia decyzji (odpowiedzi na pytania) — 10 min. (17.40—17.50);
- opracowanie danych do planu rozpoznania dywizji i planu współdziałania oraz wytycznych do zabezpieczenia bojowego działań — 20 min. (18.00—18.20);
- udział w rekonesansie — 210 min. (18.20—21.50);
- postawienie zadań podległym pododdziałom i SSap pułków — 20 min. (19.40—20.00);
- sprecyzowanie zadań dla podległych pododdziałów i SSap pułków — 20 min. (21.50—22.10);
- opracowanie punktu do rozkazu bojowego dotyczącego użycia wojsk inżynieryjnych — 20 min. (22.10—22.30);
- opracowanie i rozesłanie zarządzeń zabezpieczenia inżynieryjnego podległym SSap pułków — 150 min. (22.30 23.7 — 1.00 24.7);
- zakończenie opracowywania planu zabezpieczenia inżynieryjnego działań dywizji — 480 min. (17.00 23.7 — 2.00 24.7);

- kontrola realizacji zadań postawionych podległym pododdziałom i SSap i kierowanie ich działaniami przez cały okres organizacji obrony i walki obronnej.

III. ZARZĄDZENIA WSTĘPNE DLA PODODDZIAŁÓW INŻYNIERYJNYCH i SSap

a) Zarządzenie dla dowódcy 16 bsap

Do 18.00 23.7 zająć rejon ześrodkowania LINOWO (2860) i od 20.30 23.7 być w gotowości do dalszego marszu. W rejonie ześrodkowania przygotować wszystkie PTG do stawiania min przeciwdesantowych (PDM-3 Ja, PDM-2 i PDM-1 M). Kompanię inżynieryjno-drogową wydzielić jako OZR na drodze nr 2.

b) Zarządzenia dla podległych SSap pułków

Podczas organizowania obrony wybrzeża morskiego i walki obronnej zwrócić szczególną uwagę na wykonywanie następujących zadań zabezpieczenia inżynieryjnego:

- rozbudowę zapór minowych na plaży i wybrzeżu na odcinkach dogodnych do lądowania;
- minowanie manewrowe — po rozpoczęciu działań desantu morskiego i powietrznego;
- fortyfikacyjną rozbudowę wybrzeża morskiego w postaci systemu punktów oporu;
- utrzymywanie sieci dróg w rejonach obrony.

IV. OCENA POŁOŻENIA

1. Ocena nieprzyjaciela

Oceniam, że lądowanie desantu morskiego nieprzyjaciela w pasie obrony dywizji możliwe jest na odcinku: zach. KOŁOBRZEG, wsch. USTRONIE MORSKIE. Desant z morza zostanie prawdopodobnie poprzedzony wysadzeniem desantu powietrznego na głębokich tyłach naszych wojsk i desantu śmigłowcowego w pobliżu pasa wód przybrzeżnych (zapór inżynieryjnych na wybrzeżu). Liczę się z możliwością wysadzenia z morskich i powietrznych środków transportowych grup rozgrodzeniowo-torujących do wykonania przejść w zaporach przeciwdesantowych i minowych na lądzie. Gupy te będą prawdopodobnie ubezpieczane przez piechotę desantu śmigłowcowego, artylerię, lotnictwo i ogniem z okrętów.

Z przeprowadzonych ćwiczeń w pobliżu baz morskich na wybrzeżu NRF i wyspach DANII wynika, że nieprzyjaciel przeszkolił swoje wojska w wykonywaniu przejść w zaporach inżynieryjnych od strony morza w kierunku lądu i od lądu w kierunku morza oraz wykonywaniu przejść metodą kombinowaną.

Dla skutecznego zwalczania desantów nieprzyjaciela należy:

- dysponować przybrzeżno-morskim oddziałem minowania w celu zamykania (odtworzenia) wykonanych przejść w zaporach inżynieryjnych zarówno w pasie wód przybrzeżnych, jak i na lądzie;

- rozbudować w punktach oporu i rejonach obrony niezbędne ukrycia i stanowiska dla środków ogniowych;
- utrzymywać sieć dróg manewru, dowozu i ewakuacji;
- ustawić do 7.00 24.7 na dogodnych odcinkach lądowania desantu morskiego zapory przeciwdesantowe, przeciwpancerne i przeciw piechocie;
- przygotować niszczenia obiektów na prawdopodobnych kierunkach działań nieprzyjaciela;
- ochraniać ustawione zapory inżynieryjne.

2. Ocena organicznych i przydzielonych pododdziałów inżynieryjnych

Z analizy otrzymanego zadania i oceny nieprzyjaciela oraz dotychczasowego podziału sił inżynieryjnych wynika, że 16 bsap należy ześrodkować w całości w rejonie lasu LINOWO (2860) i utrzymywać w gotowości do wykonywania najważniejszych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Z uwagi na małą ilość czasu i możliwości wykonywania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego obrony wybrzeża morskiego dopiero od 1.30 24.7 należy pobyt 16 bsap w rejonie ześrodkowania wykorzystać na przeglądy i remont sprzętu inżynieryjnego oraz przeszkolenie kdp w ustawianiu min przeciwdesantowych w wodzie.

a) **Przydzielone kdp i ksap z bsap marynarki wojennej** najcelowiej jest ześrodkować w rejonie pld. STRACHOMINO (0454), w pobliżu odcinków dogodnych do lądowania desantu morskiego; kompanie te należy wykorzystać do stawiania zapór przeciwdesantowych w pasie wód przybrzeżnych, a w toku walki obronnej — do minowania manewrowego. Do czasu rozpoczęcia lądowania desantu morskiego nieprzyjaciela, tj. od godz. 0.00 do 7.00 24.7 siłami kdp i ksap bsap marynarki wojennej wyposażonej w 16 PTG można ustawić: 1000 min PDM-Ja, 1600 min PDM-2 i 1000 min PDM-1M. Po ustawieniu min przeciwdesantowych na prawdopodobnych odcinkach lądowania desantu morskiego pododdziały te należy wykorzystać do zorganizowania przybrzeżno-morskich oddziałów minowania.

b) **Organiczny 16 bsap** najcelowiej jest wykorzystać w sposób następujący:

- kdp z 10 PTG i 2 ksap — do stawiania min w pasie wód przybrzeżnych, a po rozpoczęciu lądowania desantu morskiego — do działania jako przybrzeżno-morski oddział minowania;
- z kid 16 bsap zorganizować OZR w celu zapewnienia ruchu i manewru wojsk w czasie organizowania obrony wybrzeża i walki obronnej;
- 1 ksap wykorzystać do zakładania zapór minowych i przygotowania węzłów niszczeń na prawdopodobnych odcinkach lądowania desantu morskiego npla i na przewidywanych kierunkach jego działań;
- z pozostałych pododdziałów 16 bsap i 1 ksap (po zakończeniu minowania) zorganizować OInz.;

— zorganizować dwa IPR w celu prowadzenia rozpoznania inżynierskiego na prawdopodobnych kierunkach lądowania desantu morskiego.

c) **Pododdziały inżynierskie pododdziałów i oddziałów OTK oraz 15 BWOP** wykorzystać do rozbudowy systemu zapór inżynierskich i umocnień w wyznaczonych im punktach oporu i rejonach obrony wybrzeża morskiego. Część zadań, zwłaszcza zaś zadań rozbudowy systemu zapór minowych w rejonie obrony pot. „KOSZALIN”, należy wykonywać siłami OTK.

d) **Wszystkie rodzaje wojsk**, a zwłaszcza pododdziały piechoty wykorzystać do stawiania zapór minowych i rozbudowy inżynierskiej punktów oporu i rejonów obrony.

e) **Wykorzystanie przybrzeżno-morskich oddziałów minowania (PMOM):**

1. PMOM nr 1 (kdp i ksap z marynarki wojennej):

- w okresie organizacji obrony, tj. od 0.00 24.7 do 7.00 24.7, zakłada zapory przeciwdesantowe na rubieżach minowania nr 1 do 4;
- w toku walki obronnej działa jako przybrzeżno-morski oddział minowania nr 1, mając dwie jednostki min pdes i dwie jednostki min ppanc.

Możliwości załadowcze PMOM nr 1:

- pierwsze załadowanie: 400 min PDM-2 oraz 1350 min ppanc.;
- drugie załadowanie: 200 min PDM-2 i 600 min PDM-1M oraz 900 min ppanc.

2. PMOM nr 2 (kdp i 2 ksap 16 bsap):

- w okresie organizacji obrony, tj. od godz. 2.30 do 7.30 24.7, zakłada zapory przeciwdesantowe na rubieżach minowania nr 5 do 9;
- w toku walki obronnej działa jako przybrzeżno-morski oddział minowania nr 2, mając dwie jednostki minowania.

Możliwości załadowcze PMOM nr 2:

- pierwsze załadowanie: 250 min PDM-2 oraz 900 min ppanc.;
- drugie załadowanie: 200 min PDM-2 i 450 min PDM-1M oraz 600 min ppanc.

Kierunki i rubieże minowania — patrz plan zabezpieczenia inżynierskiego 16 DZ, załącznik nr 2 do części pierwszej.

f) **Środki inżynierskie przydzielone dywizji przez 1 A** należy dostarczyć do 24.00 24.7 transportem armijnym do rejonów:

- pld. STRACHOMINO (0454) — dla PMOM nr 1;
- pld. CZERNIN (0444) — dla PMOM nr 2.

Miny ppanc i ppiech należy dowieźć do rejonu obrony 50 pz i pot. „KOSZALIN” (do rejonów ustawiania zapór minowych).

g) **Z przydzielonych środków inżynierskich** można wykonać:

- 14—16 km zapór minowych przeciwpancernych;
- 3,5—4 km zapór minowych przeciw piechocie (miny naciskowe);

- 4—12 km zapór minowych przeciw piechocie (miny naciągowe i kierowane);
- zapory minowe przeciwdesantowe:
 - 7—14 km zapór z min PDM-3Ja;
 - 12—24 km zapór z min PDM-2;
 - 9—20 km zapór z min PDM-1M.

Wnioski z oceny sił własnych:

1. W rejonie wyjściowym do czasu rozpoczęcia marszu przygotować pododdziały inżynieryjne do stawiania zapór przeciwdesantowych. W tym celu wykonać i zamontować na wszystkich transporterach pływających typu PTG urządzenia do stawiania min przeciwdesantowych w wodzie.
2. Do 7.00 24.7 ustawić zapory przeciwdesantowe w wodzie oraz zapory przeciwpancerne i przeciw piechocie na lądzie na odcinkach dogodnych do lądowania desantu morskiego.
3. Z uwagi na małą ilość czasu na zorganizowanie obrony wybrzeża morskiego należy w pierwszej kolejności wykonać najważniejsze zadania zabezpieczenia inżynieryjnego, w drugiej zaś kolejności realizować pozostałe zadanie.
4. Duża ilość odcinków dogodnych do lądowania i szeroki pas obrony dywizji przemawiają za zorganizowaniem dwóch przybrzeżno-morskich oddziałów minowania.
5. Z uwagi na ograniczone możliwości przydzielonych i organicznych pododdziałów inżynieryjnych, część zadań zabezpieczenia inżynieryjnego powinna być wykonywana przez poszczególne rodzaje wojsk własnymi siłami i środkami.

3. Ocena sąsiadów

Marynarka wojenna do 24.00 23.7 ustawia zagrodę minową w odległości 3,5—5 mil od brzegu, która osłania wybrzeże morskie od KOŁOBRZEGU do USTRONIA MORSKIEGO. Istnieją więc dogodne warunki do ustawiania zapór przeciwdesantowych przez pododdziały inżynieryjne dywizji.

W ramach lądowej obrony rejonów bazowania marynarki wojennej wokół portu KOŁOBRZEGU ustawiono w pasie wód przybrzeżnych zapory przeciwdesantowe, zmniejszając w ten sposób zakres prac przy rozbudowie systemu zapór przeciwdesantowych. Z powyższego wynika, że główny wysiłek zabezpieczenia inżynieryjnego należy skupić na wschód od KOŁOBRZEGU — w rejonie USTRONIA MORSKIEGO.

Wnioski z oceny sąsiadów:

- zagroda minowa ustawiona przez marynarkę wojenną umożliwia zakładanie zapór przeciwdesantowych nawet podczas zbliżania się do wybrzeża desantu morskiego.
- główny wysiłek zabezpieczenia inżynieryjnego obrony wybrzeża morskiego należy skupić na wschód od KOŁOBRZEGU.

4. Ocena terenu

Z oceny terenu i wód przybrzeżnych wynika, że w pasie obrony dywizji istnieją następujące odcinki wybrzeża dogodnie do lądowania desantu morskiego:

- 2 km odcinek w rejonie SARBINOWO (1462);
- 2,2 km odcinek w rejonie PAPROTNO (1258);
- 1,8 km odcinek w rejonie PLEŚNA (1254);
- 1,5 km odcinek w rejonie LASINO (1052), USTRONIE MORSKIE (1050);
- 1,8 km odcinek w rejonie BAGICZ (0844);
- 1,5 km odcinek w rejonie LUBOSTRONIE (0842);
- 1,2 km odcinek w rejonie LUBOSZYCE (0638);
- 2—3 km odcinek w rejonie KOŁOBRZEGU;
- 2 km odcinek w rejonie GRZYBOWO (0230).

Teren w pasie obrony dywizji nie posiada na ogół właściwości obronnych — wybrzeże jest tylko częściowo zalesione. Natomiast południowa część pasa obrony jest zalesiona i stwarza dogodne warunki maskowania wojsk. Rzeki PARSEŃTA i RADEW, płynące niemal równoległe do wybrzeża w odległości 10—20 km, celowo jest wykorzystywać do zorganizowania końcowej rubieży obrony drugiego rzutu dywizji.

Odcinki wybrzeża częściowo podmokłe i zabagnione, zwłaszcza na zachód od KOŁOBRZEGU, mogą w pewnym stopniu utrudniać działanie nieprzyjaciela i kanalizować ruch jego wojsk po wylądowaniu.

Drożnia jest dobrze rozwinięta. Większość dróg bitych może być wykorzystywana do przerzutu wojsk i sprzętu zarówno w czasie organizacji obrony, jak i walki obronnej. Na rökadę przybrzeżną celowo jest wybrać drogę biegnącą równoległe do wybrzeża, w odległości 2—4 km od pasa wód przybrzeżnych. Na rökadę dla manewru odwodami i drugim rzutem dywizji należałoby wybrać drogę pomiędzy pierwszym a drugim rzutem dywizji.

Do rozmieszczenia drugiego rzutu dywizji nadaje się najbardziej teren w południowej części pasa obrony dywizji (na płd. od BIAŁOGARDU). Teren ten jest również dogodny do lądowania i działania desantu powietrznego nieprzyjaciela.

Wnioski z oceny terenu:

- odcinki wybrzeża, stosunkowo niskie i łatwo dostępne, stwarzają dogodne warunki do lądowania desantu morskiego, szczególnie w rejonie KOŁOBRZEGU i USTRONIA MORSKIEGO;
- dobrze rozwinięta drożnia zapewnia korzystanie z określonych dróg bez większego nakładu pracy;
- teren równinny utrudnia zarówno organizację obrony, jak i walkę obronną. Dlatego też należałoby poszczególne rejony obrony rozbudować pod względem inżynieryjnym;
- odcinki dogodne do lądowania desantu morskiego należy osłonić zaporami inżynieryjnymi;
- teren w południowej części pasa obrony dywizji sprzyja powstawaniu stref zniszczeń i zawał w wypadku wykonywania przez

nieprzyjaciela uderzeń jądrowych. Strefy zniszczeń i deformacja terenu mogą utrudnić drugiemu rzutowi dywizji wykonanie kontrataków. Dlatego też należy zorganizować silny Olnż. i OZR; — ostateczną rubież obrony należy rozbudować w oparciu o rzeki PARSETA i RADEW.

5. Ocena sytuacji skażeń i zakażeń oraz warunków meteorologicznych

W nakazanym pasie obrony dywizji nieprzyjaciel nie wykonywał dotychczas uderzeń jądrowych. Istnieją więc dogodne warunki do organizacji obrony dywizji. Warunki meteorologiczne sprzyjają również realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia inżynierskiego.

Należy się jednak liczyć z możliwością wykonania uderzeń jądrowych na maszerujące kolumny dywizji oraz w czasie zajmowania przez wojska nakazanych rejonów obrony w celu izolowania dywizji od wybrzeża morskiego.

F. PROPOZYCJE ORAZ ZARZĄDZENIA WYKONAWCZE KWATERMISTRZA 16 DZ

Kwatermistrz 16 DZ, po zapoznaniu się z zadaniem dywizji oraz zamiarem dowódcy, wracając na KSD dokonał wstępnej analizy zadania i oceny sytuacji tyłowej. W oparciu o wyciągnięte wnioski wypracował ogólną koncepcję zabezpieczenia materiałowego i medycznego działań dywizji, po czym zapoznał szefów służb z zadaniem dywizji i zamiarem działań dowódcy 16 DZ oraz dał im wytyczne do dalszej pracy.

1. Wytyczne kwatermistrza 16 DZ

a) Dla st. pomocnika ds. organizacji i planowania:

- zebrać i opracować dane dotyczące dowozu amunicji oraz zaproponować podział transportu bzaop. i czas jego wykorzystania;
- przedstawić kwatermistrzowi armii dane dotyczące przedłużenia czasu pracy transportu armijnego w dywizji do godz. 10.00 24.7;
- zebrać i opracować dane do sprawozdania kwatermistrzowskiego za dzień 23.7;
- przekazać wstępne zarządzenia wykonawcze kwatermistrzom oddziałów i dowódcom pododdziałów tyłowych dywizji;
- opracować plan organizacji tyłów i zabezpieczenia materiałowego i medycznego 16 DZ;
- opracować rozkaz kwatermistrzowski 16 DZ.

b) Dla szefa służby mps dywizji:

- zebrać i opracować dane o stanie mps w oddziałach;
- określić możliwości przystąpienia do walki pułków dysponujących dotychczasowymi zapasami;

- przygotować i zaproponować sposób zaopatrywania oddziałów w mps przed rozpoczęciem marszu (określić potrzeby oddziałów w zakresie mps na pierwszy dzień walki oraz zaproponować sposób ich zaopatrywania).

c) **Dla szefa służby zdrowia 16 DZ:**

- ewakuację rannych z urządzeń medycznych oddziałów zakończyć do 20.00 23.7;
- do 23.00 23.7 przekazać armii 6 mbw;
- zaplanować i przedstawić organizację zabezpieczenia medycznego dywizji na okres walki, uwzględniając wykorzystanie do tego celu szpitali stacjonarnych.

2. Zarządzenia wstępne kwatermistrza 16 DZ

a) **Dla dowódcy batalionu zaopatrzenia:**

Do godz. 8.00 23.7 dowieźć do rejonów tyłów oddziałów następujące ilości środków materiałowych:

- do 50 pz — 11 ton amunicji strzeleckiej, 13 ton amunicji pokładowej, 2 tony amunicji do PPK, 27 ton amunicji czołgowej, 12 ton benzyny i 45 ton oleju napędowego;
- do 51 pz — 20 ton oleju napędowego;
- do 16 pcz — 20 ton oleju napędowego;
- do 16 pa — 8 ton benzyny;
- do 16 papłot — 3 tony benzyny i 3 tony oleju napędowego.

Transport z mps przekazać do dyspozycji kwatermistrzów poszczególnych oddziałów do godz. 21.00 23.7.

W terminie do 22.00 23.7 przygotować w rejonie rozmieszczenia batalionu zaopatrzenia miejsce dla przyjęcia środków materiałowych z armii. Do godz. 20.00 23.7 przekazać dowódcy 6 mbw 5 samochodów transportowych do ewakuacji rannych.

b) **Dla kwatermistrza 50 pz:**

Do godz. 18.00 23.7 pobrać w rejonie kompanii zaopatrzenia pułku środki materiałowe otrzymane z dywizji. Dywizyjny transport dowozu mps pozwala się wykorzystywać do godz. 21.00 23.7.

Do godz. 22.00 do batalionu zaopatrzenia dywizji odesłać pusty transport, na który należy załadować: 10 ton amunicji strzeleckiej, 3 tony amunicji pokładowej, 14 ton amunicji moździerzowej, 18 ton amunicji artyleryjskiej, 43 tony amunicji czołgowej i 16 ton benzyny.

O godz. 6.00 24.7 być gotowym do pobrania ze składów BIAŁOGARD 35 ton oleju napędowego.

c) **Dla kwatermistrza 51 pz:**

O godz. 18.00 w rejonie kompanii zaopatrzenia pobrać z transportu dywizji 20 ton oleju napędowego. Transport dywizyjny zezwala się wykorzystywać do godz. 21.00 23.7.

Do godz. 22.00 23.7 być gotowym do pobrania z transportu armijnego następującej ilości środków materiałowych: 15 ton amunicji strze-

leckiej, 17 ton amunicji pokładowej, 8 ton amunicji moździerzowej, 2 tony amunicji do PPK, 64 tony amunicji czołgowej, 20 ton amunicji plot, 25 ton benzyny, 60 ton oleju napędowego.

Transport armijny przegrupowywać za pułkiem do nakazanego rejonu obrony. Opróżniony transport ześrodkować do godz. 8.00 24.7 w rejonie m. DĘBICA (8248). W dniu 24.7 od godz. 6.00 być gotowym do pobrania własnym transportem 3 ton amunicji moździerzowej i 18 ton amunicji artyleryjskiej ze składów stacjonarnych w m. PŁOTY i SŁAWBORZE.

d) Dla kwatermistrza 49 pz:

Od godz. 22.00 23.7 być gotowym do pobrania z transportu armijnego następującej ilości środków materiałowych: 13 ton amunicji strzeleckiej, 15 ton amunicji pokładowej, 14 ton amunicji artyleryjskiej, 2 tony amunicji do PPK, 59 ton amunicji czołgowej, 20 ton amunicji plot, 25 ton benzyny, 80 ton oleju napędowego.

Transport armijny przejąć w m. IŃSKO i wykorzystać do zaopatrzenia pododdziałów pułku w środki materiałowe. Po zakończeniu tych prac ww. transport odesłać o godz. 1.00 24.7 do batalionu zaopatrzenia. O godz. 6.00 24.7 być w gotowości do przyjęcia własnym transportem 12 ton amunicji moździerzowej ze składu stacjonarnego w m. SŁAWBORZE.

e) Dla kwatermistrza 16 pa:

Do godz. 18.00 23.7 przejąć z transportu dywizji 3 tony amunicji strzeleckiej i 8 ton benzyny samochodowej. Z transportu dywizyjnego zezwala się korzystać do godz. 21.00. O godz. 22.00 23.7 przejąć w m. JANKOWO 112 ton amunicji artyleryjskiej z transportu armijnego, po czym przegrupowując go w składzie tyłów pułku wykorzystać do zaopatrzenia dywizjonów artylerii. O godz. 8.00 24.7 transport armijny ześrodkować w rejonie m. DĘBICA. W dniu 24.7 od godz. 7.00 być gotowym do pobrania ze składów w m. BIAŁOGARD 14 ton benzyny.

f) Dla dowódcy 16 batalionu medycznego:

Batalion zatrzymać na wschodnim skraju m. POŁCZYN ZDRÓJ. Gotowość do dalszego marszu — godz. 4.00 24.7.

3. Propozycje kwatermistrza 16 DZ

O godz. 16.00 23.7 pododdziały tyłowe pułków i dywizji wykonują zadania związane z odtworzeniem zdolności bojowej. Stan środków materiałowych w oddziałach i tyłach dywizji kształtuje się w granicach 30—45% zapasów ruchomych. Dywizja może przystąpić do wykonywania postawionych jej zadań po odtworzeniu zapasów ruchomych.

Dowóz środków materiałowych awizowanych z armii nie zaspokaja w pełni potrzeb dywizji. Należy się liczyć z tym, że obrona dywizji będzie organizowana równolegle z uzupełnieniem brakujących środków materiałowych. Stan środków materiałowych i mps w oddziałach dy-

wizji zapewnia wykonanie 60—80 kilometrowego marszu bez odtwarzania zapasów, jednakże po wejściu oddziałów dywizji w nakazane rejonny obrony nie będą one zdolne do natychmiastowego wejścia do walki; wymagać to będzie uzupełnienia brakujących zapasów ruchomych.

W oddziałach dywizji ewakuacji wymaga około 270 rannych. Należy ją zakończyć najpóźniej do godziny 20.00 23.7. Do ewakuacji powinno się wykorzystać cały dostępny transport sanitarny oraz transport ogólnego przeznaczenia. Rannych należy ewakuować do 6 mbw.

W tej sytuacji przed pododdziałami tyłowymi 16 DZ stoją następujące zadania:

- odtworzenie zapasów ruchomych w pododdziałach, z uwzględnieniem zaopatrywania w pierwszej kolejności 50 pz i 16 pa;
- zorganizowanie przyjęcia środków materiałowych z armii i ze składów stacjonarnych oraz zorganizowanie zaopatrywania oddziałów podczas walki;
- przygotowanie pułkowych urządzeń medycznych do zabezpieczenia walki obronnej pułku;
- przegrupowanie pododdziałów tyłowych dywizji i przygotowanie ich do zabezpieczenia walki obronnej dywizji.

W tym celu proponuje:

a) **W zakresie organizacji tyłów:**

16 batalion zaopatrzenia przegrupowywać po dwóch marszrutach, a następnie rozwinąć do pracy w rejonie: PODWILCZE, BAŁTYŃ, KŁODZINO; KSD rozwinąć w m. PODWILCZE.

16 batalion medyczny przegrupowywać po marszrucie nr 2, a następnie rozwinąć w m. KOWAŃCZA.

Drogi dowozu i ewakuacji:

- nr 1: SŁAWBORZE, GOŚCINO, ZĄBROWO, BARDY, DYGOWO, KUKINA;
- nr 2: BAŁTYŃ, BIAŁOGARD, KARLINO, MIWRZYŃ, DOB-CZYCA.

b) **W zakresie zabezpieczenia materiałowego:**

Przed rozpoczęciem marszu z zapasów zgromadzonych w batalionie zaopatrzenia dywizji odtworzyć zapasy ruchomych środków materiałowych w 50 pz oraz częściowo zapasy mps w 51 pz, 16 pcz, 16 pa, i 16 paplot. Tym sposobem do godz. 21.00 23.7 50 pz posiadać będzie około 65% zapasów ruchomych. Brakujące zaopatrzenie pułk pobierze do godz. 22.00—23.00 23.7 własnym transportem, a następnie transport ten wykona samodzielny marsz za 50 pz.

W 49 pz i 16 pcz uzupełnienia środków materiałowych dokonać przed wymarszem, wykorzystując do tego celu transport armijny. Przewiduje, że zaopatrywanie tych oddziałów w środki materiałowe potrwa do godz. 24.00 24.7. Do tego czasu 49 pz i 16 pcz posiadać będą około 75—80% zapasów ruchomych. Brakujące ilości środków materiałowych

ww. pułki pobiorą w dniu 24.7 własnym transportem ze składów stacjonarnych.

Mając na uwadze planowany przez dowódcę 16 DZ czas rozpoczęcia marszu przez 51 pz, 16 pa i 16 paplot (godz. 22.00 23.7) oceniam, że uzupełnienie środków materiałowych w tych oddziałach możliwe będzie dopiero po osiągnięciu przez ww. pułki nakazanych rejonów obrony. W tym celu za wymienionymi oddziałami należy skierować środki materiałowe przewożone transportem armii, co umożliwi zakończyć zaopatrywanie tych oddziałów do godz. 5.00 24.7. Stan zapasów ruchomych w pułkach zwiększy się wówczas do 80—95%. Brakujące środki materiałowe uzupełnić do 10.00 24.7 ze składów stacjonarnych. Przewiduję, że czas dostarczenia przez armię pierwszej partii środków materiałowych może spowodować opóźnienie wymarszu oddziałów dywizji o 2—3 godziny.

Podczas walki zaopatrywanie 49 i 50 pz oraz 16 pa i 16 paplot proponuję organizować siłami batalionu zaopatrzenia, dowożąc środki materiałowe 2 razy dziennie. 51 pz i 16 pcz dowóz środków materiałowych zorganizują własnym transportem ze składów stacjonarnych BIAŁOGARD, SŁAWBORZE i PŁOTY.

c) W zakresie zabezpieczenia medycznego

Urządzenia medyczne oddziałów proponuję „zwolnić” do godz. 20.00 23.7, a znajdujących się tam rannych ewakuować do 6 mbw, wykorzystując do tego celu transport sanitarny oddziałów 6 mbw i transport ogólnego przeznaczenia batalionu zaopatrzenia. Zabezpieczenie medyczne podczas walki realizować na 2 kierunkach: na kierunku KOŁOBRZEG—KARLINO — siłami 16 batalionu medycznego rozwiniętego w rejonie m. KOWAŃCZA, a na kierunku USTRONIE MORSKIE — WIERZCHOWINO — siłami kompanii medycznych oddziałów.

Rannych ewakuować do szpitala stacjonarnego w m. KOSZALIN. W tym celu z 16 batalionu medycznego wydzielić, a następnie przekazać dowódcy 51 pz (na okres walki) 4 samochody sanitarne. Rannych z 16 batalionu medycznego ewakuować do szpitali w m. ŚWIDWIN i POŁCZYN ZDRÓJ.

4. Rozkaz kwatermistrzowski 16 DZ

KSD — m. DALEWO (3456), 24.00 23.7.

1. Przegrupowanie i rozmieszczenie oddziałów dywizji

16 batalion medyczny: marsz rozpocząć z m. POŁCZYN ZDRÓJ po marszrucie nr 2 i do godziny 7.00 24.7 rozwinąć się w m. KOWAŃCZA. Punkt przejścia — skrzyżowanie toru kolejowego z szosą (6070 b) — przekroczyć czołem kolumny o 4.40 24.7.

16 batalion zaopatrzenia przegrupowywać po marszrutach nr 2 i 3. Po marszrucie nr 2 przegrupowywać kompanię zaopatrzenia w amunicję (bez transportu wydzielonego do 50 pz), pluton zaopatrzenia w mps, drużynę zaopatrzenia w żywność i umundurowanie. Po marsz-

rucie nr 3: kompanię zaopatrzenia w amunicję, pluton zaopatrzenia w mps, pluton zaopatrzenia technicznego. Do godz. 9.00 24.7 rozwinąć ww. batalion w rejonie: PODWILCZE (8054), BATYŃ (7258), KŁODZINO (7256). Punkt wyjściowy obie kolumny przekroczyć czołem o godz. 5.30 24.7.

KSD przegrupowywać na czołe tyłów dywizji po marszrucie nr 3, a następnie rozwinąć w m. PODWILCZE. Rozpoznać i przygotować zapasowy rejon rozmieszczenia batalionu zaopatrzenia: BOLKOWO (7070), BUŁGARY (6470), ŁAKOWO (7272).

2. Drogi dowozu i ewakuacji:

- nr 1 — SŁAWBORZE, GOŚCINO, ZĄBROWO, BARDY, DYGOWO, KUKINA;
- nr 2 — BATYŃ, BIAŁOGARD, KARLINO, DASZEWO, MIERZYN, DOBCZYCA;
- rokada nr 1 — KOSZALIN, BASIEKIERZ, WARNINO, WRZOSÓW;
- rokada nr 2 — KUROZWECZ, ZASPY MAŁE, ROGOWO, BYSINO.

3. Zapasy środków materiałowych i organizacja dowozu:

a) W okresie organizacji obrony:

Do godziny 18.00 23.7 transportem batalionu zaopatrzenia dostarczyć oddziałom:

- dla 50 pz — 0,45 jo amunicji strzeleckiej, 0,7 jo amunicji pokładowej, 1,0 jo amunicji do PPK, 0,5 jo amunicji czołgowej, 0,6 jn benzyny, 0,6 jn oleju napędowego;
- dla 16 pcz — 0,2 jn oleju napędowego;
- dla 16 pa — 0,4 jo amunicji strzeleckiej, 0,25 jn benzyny;
- dla 16 paplot — 0,2 jn benzyny, 1,0 jn oleju napędowego.

50 pz — do godz. 23.00 23.7 pobrać własnym transportem 0,15 jo amunicji strzeleckiej, 0,2 jo amunicji pokładowej, 0,6 jo amunicji moździerzowej, 0,5 jo amunicji czołgowej, 0,25 jn benzyny.

W celu stworzenia warunków do pobrania wymienionych wyżej środków materiałowych dowódca 16 batalionu zaopatrzenia przydzieli 50 pz 9 samochodów transportowych dla dowozu środków materiałowych; samochody te — po ich wykorzystaniu — 50 pz odeśle do rejonu rozmieszczenia batalionu.

49 pz — pobrać z transportu armijnego: 0,5 jo amunicji strzeleckiej, 0,9 jo amunicji pokładowej, 0,6 jo amunicji artyleryjskiej, 1 jo amunicji do PPK, 0,8 jn benzyny, 1,1 jo amunicji czołgowej, 1,1 jo amunicji plot, 1,1 jn oleju napędowego. Transport armijny wykorzystywać do godziny 1.00 24.7, po czym skierować w rejon rozmieszczenia batalionu zaopatrzenia.

51 pz — pobrać z transportu armijnego: 0,6 jo amunicji strzeleckiej, 1,0 jo amunicji pokładowej, 0,4 jo amunicji moździerzowej, 1,0 jo amunicji do PPK, 1,2 jo amunicji czołgowej, 1,0 jo amunicji plot, 0,8 jn benzyny, 0,9 jn oleju napędowego. Przydzielony transport przegrupo-

wywać w składzie kolumny tyłów pułku do rejonu organizacji obrony, a po jego wykorzystaniu do godz. 8.00 24.7 ześrodkować w m. DĘBICA.

16 pcz — pobrać z transportu armijnego: 0,2 jo amunicji strzeleckiej, 0,8 jo amunicji pokładowej, 0,75 jo amunicji czołgowej, 0,5 jn benzyny, 0,5 jn oleju napędowego. Transport armijny wykorzystywać do zaopatrywania pododdziałów pułku, po czym o godz. 1.00 24.7 skierować go do batalionu zaopatrzenia.

16 pa — pobrać z transportu armijnego 0,7 jo amunicji artyleryjskiej. Transport ten przegrupować w składzie tyłów pułku do rejonu organizacji obrony, a po jego wykorzystaniu do godz. 8.00 24.7 ześrodkować w m. DĘBICA.

16 paplot — pobrać z transportu armijnego 1,1 jo amunicji plot, a następnie wykorzystać go do zaopatrywania dywizjonów w środki materiałowe. Po odwiezieniu tych środków do dywizjonów, ww. transport ześrodkować do godz. 8.00 w m. DĘBICA.

Do godziny 10.00 24.7 ze składów stacjonarnych w m. BIAŁOGARD, SŁAWBORZE i PŁOTY pobrać własnym transportem:

- 50 pz — 0,5 jo amunicji do PPK, 0,3 jo amunicji czołgowej, 0,5 jo amunicji plot, 0,5 jn oleju napędowego;
- 49 pz — 0,5 jo amunicji moździerzowej;
- 51 pz — 0,15 jo amunicji moździerzowej, 0,8 jo amunicji artyleryjskiej, 0,35 jn oleju napędowego;
- 16 pcz — 0,2 jo amunicji strzeleckiej, 0,8 jo amunicji pokładowej, 0,75 jo amunicji czołgowej, 1,2 jo amunicji plot, 0,25 jn benzyny, 0,5 jn oleju napędowego;
- 16 pa — 0,25 jn benzyny;
- 16 paplot — 0,25 jn benzyny.

Do godziny 3.00 24.7 w batalionie zaopatrzenia zgromadzić: 0,1 jo amunicji strzeleckiej, 0,1 jo amunicji pokładowej, 0,15 jo amunicji moździerzowej, 0,1 jo amunicji artyleryjskiej, 0,35 jo amunicji czołgowej, 0,2 jo amunicji plot, 0,25 jn benzyny, 0,15 jn oleju napędowego. Brakujące do pełnych zapasów ruchomych ilości środków materiałowych pobrać do godz. 13.00 24.7 transportem dywizyjnym ze składów stacjonarnych.

b) W czasie walki:

Zaopatrywanie 49 i 50 pz oraz 16 pa zorganizować transportem dywizji. Dowóz środków materiałowych do rejonów wskazanych przez kwatermistrzów ww. oddziałów zaplanować dwa razy każdego dnia walki w godzinach:

O godz. 14.00 24.7, dostarczając:

Wyszczególnienie	50 pz	49 pz	16 pa
amunicji strzeleckiej	0,3 jo	0,2 jo	—
amunicji pokładowej	0,4 jo	0,2 jo	—
amunicji artyleryjskiej i moździerzowej	0,5 jo	0,3 jo	0,6 jo
amunicji czołgowej	0,3 jo	0,3 jo	—

O godz. 20.00 24.7, dostarczając:

Wyszczególnienie	50 pz	49 pz	16 pa
amunicji strzeleckiej	0,1 jo	0,2 jo	—
amunicji pokładowej	0,2 jo	0,3 jo	—
amunicji moździerzowej i artyleryjskiej	0,2 jo	0,3 jo	0,4 jo
amunicji przeciwlotniczej	0,5 jo	0,5 jo	
amunicji czołgowej	0,4 jo	0,4 jo	
benzyny	0,25 jn	0,25 jn	0,25 jn
oleju napędowego	0,4 jn	0,3 jn	—

W wypadkach nie cierpiących zwłoki dowóz środków materiałowych zorganizować wg. zapotrzebowań kwatermistrzów poszczególnych oddziałów. Pozostałe oddziały dywizji pobierają środki materiałowe własnym transportem ze składów stacjonarnych w takiej ilości, by pod koniec dnia walki mieć ok. 85% zapasów ruchomych.

4. Zabezpieczenie medyczne

Zabezpieczenie medyczne organizować na dwóch kierunkach, wykorzystując do tego celu również szpitale stacjonarne. Kierunek KOŁOBRZEG — KARLINO zabezpieczyć siłami 16 bm. Rannych z 16 bm ewakuować do szpitali w m. ŚWIDWIN i POŁCZYN ZDRÓJ. Kierunek USTRONIE MORSKIE — WIERZCHOWINO zabezpieczyć siłami kompanii medycznych oddziałów. W tym celu 50 pz przydzielić 4 samochody sanitarne z 16 bm. Rannych ewakuować bezpośrednio do szpitala w m. KOSZALIN.

5. Meldunki przedstawiać:

- codziennie do godz. 20.00 wg stanu o godz. 18.00;
- natychmiast — w wypadku zaistnienia znacznych strat w środkach materiałowych i sprzęcie służb kwatermistrzowskich.

SZEF SZTABU 16 DZ

DOWÓDCA 16 DZ

.....
(stopień, imię i nazwisko)

.....
(stopień, imię i nazwisko)

KWATERMISTRZ 16 DZ

.....
(stopień, imię i nazwisko)

CZEŚĆ DRUGA

WYJŚCIE PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO Z WALKI I WYCOFANIE

I. WARUNKI WYJŚCIA Z WALKI I WYCOFYWANIA PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO

1. Ogólna charakterystyka warunków wychodzenia z walki i wycofywania pułku

Wysoce manewrowy charakter współczesnych działań bojowych powoduje, że przenikanie wojsk w głąb ugrupowania przeciwnika, działanie w oderwaniu od sił głównych oraz przegrupowywanie sił z jednych kierunków na drugie będą często mieć miejsce zarówno w natarciu, jak i w obronie.

W natarciu wycofanie oddziałów lub związków z jednego kierunku i przerzucanie ich na drugi może być dokonywane w celu zmiany kierunku działania wojsk, rozwinięcia powodzenia na ważniejszym kierunku lub zlikwidowania krytycznej sytuacji powstałej w wyniku kontrataku nieprzyjaciela. Jako przykład może posłużyć zrezygnowanie z dalszego natarcia 1 KPanc (2 AWP) na DREZNO w dniu 23 kwietnia 1945 r. i przegrupowanie go na kierunek wychodzącego przeciwuderzenia wojsk nieprzyjaciela.

W natarciu pułk może być wycofany z walki ze względu na silne skażenie terenu, którego pokonanie jest niecelowe. Może to nastąpić również w wypadku silnego oporu nieprzyjaciela, którego pokonanie naraża pułk na duże straty, natomiast wyprowadzenie jego pododdziałów stwarza dogodne warunki rozbicia przeciwnika po wyjściu na jego skrzydła. Można przy tym przypuszczać, że w natarciu wychodzenie z walki i wycofywanie będzie się odbywać przy słabszym oddziaływaniu nieprzyjaciela, głównie ogniem artylerii i lotnictwa.

W obronie wycofanie pułku z walki może być uwarunkowane koniecznością dokonania manewru dla wzmocnienia zagrożonego kierunku, zabezpieczenia otwartego skrzydła, zamknięcia wylomu powstałego w wyniku uderzeń jądrowych nieprzyjaciela, skrócenia linii frontu, wyprowadzenia spod uderzeń przeważających sił lub uderzeń broni masowego rażenia npla, wyjścia z terenu skażonego i dokonania zabiegów specjalnych, wprowadzenia przeciwnika w błąd, wykorzystania sprzyjających warunków terenowych, odtworzenia gotowości bojowej itp. W obronie wychodzenie z walki i wycofywanie będzie się odbywać najczęściej w trudnych warunkach, pod ciągłym oddziaływaniem ogniowym i uderzeniami wojsk nieprzyjaciela, który dla sparyalizowania ruchu pułku do tyłu będzie dążył do rozbicia pododdziałów ubezpieczających jego odejście, do wyjścia na skrzydła i uniemożliwienia wycofania się siłom głównym pułku. Lotnictwo nieprzyjaciela oddzia-

ływać będzie na kolumny marszowe pułku, zwłaszcza w punktach kanalizujących ruch.

Wyjście pułku z walki i wycofanie może być także spowodowane sytuacją powstałą po uderzeniach bronią masowego rażenia. Zarówno w natarciu, jak i w obronie pułk może być wycofany z walki w wypadku poniesienia znacznych strat od uderzeń jądrowych nieprzyjaciela, zmieniających radykalnie jego możliwości bojowe, oraz ze względu na radioaktywne skażenie terenu.

Jak wynika z powyższych rozważań, wyjście pułku z walki i wycofanie może mieć różny charakter, może on bowiem być wycofany celowo lub z konieczności. Celowe wyjście z walki i wycofanie pułku (bez doznania porażki) może nastąpić dla przeniesienia wysiłku na inny kierunek, zabezpieczenia skrzydeł, odparcia kontrataku lub uzupełnienia stanu osobowego i sprzętu. Wyjście z walki i wycofanie pułku z konieczności jest przeważnie rezultatem niepomyślnego przebiegu walki.

We wszystkich jednak wypadkach wyjście z walki i wycofanie może nastąpić tylko za zgodą przełożonego i w sytuacji, w której takie działanie nie pociągnie za sobą niewykonania zadania przez nadrzędny związek taktyczny lub sąsiada, a jedynie słuszną decyzją będzie wycofanie z walki wojsk będących w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Warunki, w jakich pułk może wychodzić z walki i wycofywać się, będą między innymi uzależnione od:

- rodzaju prowadzonych działań bojowych;
- miejsca i roli pułku w ugrupowaniu bojowym dywizji;
- charakteru i intensywności działań nieprzyjaciela;
- sytuacji powietrznej i warunków organizacji obrony przeciwlotniczej;
- zdolności manewrowych pułku;
- przygotowania dowódców i wyszkolenia pododdziałów;
- stanu moralnego i psychicznego pułku.

Poważny wpływ na przebieg wychodzenia z walki i wycofywania pułku, a przede wszystkim na jego możliwości manewrowe będą miały warunki terenowe. Stan drożni, ukształtowanie i pokrycie terenu oraz charakter gleby — w powiązaniu z warunkami atmosferycznymi — mogą wywierać istotny wpływ na tego rodzaju działania pułku. Również skomplikowana często sytuacja, powstała podczas wychodzenia z walki i wycofywania się, wpływa ujemnie na odporność psychiczną żołnierzy. Ważne więc w tej sytuacji są: wysoki poziom moralno-polityczny wojsk, odpowiednie ich wyszkolenie oraz właściwa postawa dowódców.

2. Cele i zadania pułku w czasie wychodzenia z walki i wycofywania się

Istotą działań bojowych zwanych „wyjściem z walki i wycofaniem” jest wyprowadzenie pododdziałów pułku z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem pod osłoną ubezpieczeń na odległość zapewniającą

swobodne formowanie kolumn marszowych i odbycie marszu do nakazanego rejonu (rubieży) w celu wykonania kolejnego zadania bojowego.

Wyjście z walki rozpoczyna się z chwilą zerwania bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem przez siły główne pułku, a kończy przyjęciem przez pułk zamierzonego ugrupowania marszowego. Wycofanie natomiast rozpoczyna się z chwilą wyruszenia kolumn sił głównych pułku do tyłu, a kończy osiągnięciem gotowości bojowej przez pułk w nakazanym rejonie lub przejściem do wykonania kolejnego zadania.

Wyjście z walki i wycofanie pułku będzie uzależnione od ogólnej sytuacji taktyczno-operacyjnej oraz zamiaru dowódcy dywizji. W większości wypadków pułk będzie wychodził z walki i wycofywał się w ramach dywizji; rola pułku w realizacji zadania dywizji będzie uzależniona od jego miejsca w ugrupowaniu dywizji oraz sytuacji, w jakiej znajdzie się on w momencie otrzymania zadania.

W niektórych wypadkach dywizja może, prowadząc działania zaczepne lub obronne, wyprowadzić z walki jeden ze swych pułków. Będzie on w tej sytuacji wychodził z walki i wycofywał się samodzielnie.

Odpowiednio do spełnianej roli oraz zamiaru dowódcy dywizji pułk może otrzymywać różne zadania, a mianowicie:

- osłony sił głównych do czasu ich wyjścia z walki;
- ubezpieczenia zorganizowanego wycofywania sił głównych dywizji do wyznaczonego rejonu lub na nakazany kierunek;
- wyjścia z walki i wycofania się do określonego rejonu lub na nakazaną rubież w gotowości do kolejnych działań;
- wycofania się celem połączenia z siłami głównymi dywizji, których natarcie zostało załamane.

W okresie wycofywania dywizji pułk może stanowić jej ariergardę lub część kolumny marszowej sił głównych.

3. Ugrupowanie bojowe pułku oraz kolejność wychodzenia z walki i wycofywania jego pododdziałów.

Dowódca pułku, tworząc ugrupowanie do wyjścia z walki i wycofania, powinien dążyć do zapewnienia dużej samodzielności poszczególnych jego elementów. Głównymi elementami ugrupowania bojowego pułku w tej sytuacji będą: pododdziały osłony, ariergarda oraz siły główne.

W skład pododdziałów osłony zazwyczaj włącza się siły do wzmocnionej kompanii, wydzielone z każdego batalionu pierwszego rzutu. W niektórych wypadkach dla osłony wycofujących się sił głównych pułku może być wydzielony jeden z batalionów i wówczas pozostałe bataliony mogą nie wydzielać pododdziałów osłony. Zadaniem pododdziałów osłony jest zatrzymanie nacierającego przeciwnika na określonej rubieży do czasu oderwania się pododdziałów pułku od npla i zapewnienie im warunków do zorganizowanego wycofania się.

Tak więc pododdziały osłony występują w zasadzie tylko w okresie wychodzenia pułku z walki.

Ariergardę (oddział tylny) pułku stanowi przeważnie jeden z batalionów pierwszego rzutu wycofany z kierunku mniej aktywnej działalności nieprzyjaciela bądź też z drugiego rzutu lub odwodu. Ariergarda powinna być zdolna do prowadzenia samodzielnej walki z nieprzyjacielem oraz do hamowania jego natarcia. Dlatego też należy ją wzmocnić czołgami, artylerią, pododdziałami wojsk inżynieryjnych i chemicznych. Jeżeli jako ariergardę pułku wyznaczy się batalion czołgów, należy go dodatkowo wzmocnić pododdziałem piechoty.

Zadaniem ariergardy pułku jest stworzenie siłom głównym warunków wycofania się poprzez powstrzymywanie nieprzyjaciela na określonych rubieżach i opóźnianie jego pościgu. Odległość ariergardy od sił głównych pułku, która może wynosić 20—30 km, powinna umożliwić zorganizowane ich rozwinięcie do walki w wypadku, gdy naporu nieprzyjaciela nie mogą powstrzymać siły tej ariergardy.

Siły główne pułku wycofują się w ugrupowaniu marszowym zgodnie z wymaganiami marszu odwrotowego. Ugrupowanie marszowe powinno umożliwiać szybkie rozwinięcie sił w ugrupowanie przedbojowe i z kolei bojowe, odparcie uderzenia przeciwnika, któremu nie jest w stanie przeciwstawić się ariergarda, oraz wykonanie manewru w celu przeciwdziałania oskrzydleniu lub obejściu, jak również równoległemu pościgowi nieprzyjaciela.

Pułk najczęściej będzie się wycofywał po jednej lub dwóch drogach, tworząc jedną lub dwie kolumny. Każda kolumna pułku rozczłonkowuje się na kolumny batalionowe, artylerii, kolumnę dowodzenia pułku z pododdziałami specjalnymi nie wyznaczonymi do wzmocnienia batalionów i kolumnę tyłów pułku. Kolumny batalionowe odpowiednio wzmocnione tworzą rzuty marszowe, będące odpowiednikiem rzutów bojowych. Ugrupowanie poszczególnych rzutów marszowych i pododdziałów rodzajów wojsk podczas wycofywania się może być bardzo różne.

Pododdziały czołgów wycofujące się w składzie sił głównych pułku zmechanizowanego posuwają się w przerwie między ariergardą a ogonem kolumny sił głównych lub na zagrożonym skrzydle. Gdy przeciwnik prowadzi pościg równoległy, pododdziały czołgów celowo jest mieć na czole kolumny marszowej pułku w celu przeciwdziałania oskrzydleniu i obejściu.

Artylerię, po wydzieleniu jej części do ariergardy, przesuwa się w kolumnie sił głównych pułku. Baterię organiczną pułku 122 mm hb przydziela się z reguły ariergardzie, natomiast artylerię wzmocnienia pozostawia się w dyspozycji dowódcy pułku.

Bateria przeciwpancerna pułku może być przydzielona ariergardzie lub stanowić odwód przeciwpancerny pułku. W czasie wycofywania się maszeruje ona zwykle przed ariergardą lub w ogonie kolumny sił głównych.

Srodki osłony przeciwlotniczej rozmieszcza się w ugrupowaniu marszowym pułku na zasadach stosowanych w marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.

Kolumna dowództwa pułku powinna przesuwac się w ugrupowaniu sił głównych w celu zapewnienia ciągłości dowodzenia pododdziałami. Może ona maszerować przed ostatnim batalionem w kolumnie, a w warunkach zagrożenia oskrzydleniem lub obejściem — w składzie batalionu czołowego.

Tyły pułku najczęściej wycofują się przed siłami głównymi pod osłoną ubezpieczeń bezpośrednich. W wypadku pościgu równoległego nieprzyjaciela tyły mogą maszerować w środku ugrupowania sił głównych pułku.

Kolejność wychodzenia z walki pododdziałów pułku zależy w znacznym stopniu od charakteru działań nieprzyjaciela. W wypadku mniejszej aktywności przeciwnika celowo jest w pierwszej kolejności wyprowadzać pododdziały nie związane walką, a następnie SD, artylerię i w końcu pododdziały pierwszego rzutu. Natomiast w warunkach wzmożonej aktywności nieprzyjaciela może okazać się konieczne wykorzystanie drugiego rzutu lub odvodu do wykonania zwrotu zaczepnego, umożliwiającego czołowym batalionom oderwanie się od nieprzyjaciela.

Niezależnie od charakteru działań nieprzyjaciela, w każdej sytuacji w pierwszej kolejności **powinno się wyprowadzić z walki wszystko to, co krępuje ruch pułku i nie służy bezpośrednio walce**. W krytycznej sytuacji uszkodzony sprzęt ciężki i uzbrojenie, którego ewakuacja ze względu na brak czasu stwarzałaby groźbę niewykonania zadania przez pułk, niszczy się na rozkaz dowódcy.

Złożoność omawianej formy działań wymaga precyzyjnego przemyślenia planu wyjścia z walki i wycofania, którego podstawą jest decyzja dowódcy pułku.

4. Powzięcie decyzji i postawienie zadań bojowych

Metoda pracy dowódcy i sztabu pułku — podobnie jak w innych rodzajach działań — zależy będzie od całokształtu różnorodnych czynników, lecz przemożny wpływ wywrą na nią: zadanie bojowe, czas, najczęściej bardzo ograniczony, oraz możliwości działań przeciwnika.

Decyzję o wyjściu z walki i wycofaniu dowódca pułku podejmuje w ograniczonym czasie, kierując jednocześnie walką pułku. Podstawę do powzięcia decyzji stanowią analiza zadania i ocena położenia przeprowadzona z udziałem oficerów sztabu.

Decyzja dowódcy pułku powinna zawierać:

- zamiar działań: jakie siły nieprzyjaciela, na jakiej rubieży i w jakim czasie powstrzymać, sposób wykorzystania skutków uderzeń broni masowego rażenia wykonywanych na korzyść pułku, sposób i czas wyjścia sił głównych pułku z walki oraz ugrupowanie bojowe pułku w czasie wycofywania, na końcowej rubieży lub w rejonie docelowym;
- rejon formowania pododdziałów w kolumny marszowe, drogi wycofania, rubież wyjściową, linie wyrównania i czas ich przekraczania;

- skład i zadania pododdziałów osłony, sposób ich działania, czas walki na zajmowanych pozycjach i sposób oderwania się od nieprzyjaciela;
- skład i zadania ariergardy, rubieże na których przewiduje się osłaniać wycofanie sił głównych, oraz czas powstrzymywania na nich nieprzyjaciela;
- zadania artylerii, środków OPL i odwodów w zakresie zabezpieczenia wyjścia pułku z walki i wycofania sił głównych;
- podstawowe problemy współdziałania i zabezpieczenia działań oraz dowodzenia wojskami.

Zadania bojowe najczęściej będą stawiane w formie krótkich zarządzeń bojowych przekazywanych głównie przez techniczne środki łączności lub oficerów sztabu. Oficerowie ci będą wysyłani zazwyczaj nie według kierunków działania, lecz według przeznaczenia i roli danego pododdziału czy elementu ugrupowania bojowego (np. do batalionu wydzielonego do osłony lub ariergardy pułku).

Wraz z zadaniami bojowymi przekazywane będą wytyczne współdziałania i zabezpieczenia wyjścia z walki i wycofania pułku. Nie wyklucone jest jednak, że w sprzyjających warunkach postawienie zadań przyjmie formę ustnego rozkazu bojowego.

Podstawowym dokumentem opracowywanym przez sztab jest **plan wyjścia z walki i wycofania pułku**, który przygotowuje się w zasadzie na mapie.

5. Właściwości organizacji współdziałania i zabezpieczenie wyjścia pułku z walki i wycofania

Współdziałanie podczas wychodzenia pułku z walki i wycofywania organizuje się według prawdopodobnych kierunków uderzeń npla, rubieży terenowych oraz według:

- okresu wyjścia pułku z walki;
- okresu wycofywania pułku.

W okresie wyjścia pułku z walki współdziałanie powinno być organizowane bardziej szczegółowo — głównie w interesie pododdziałów osłonowych — od nich bowiem zależy oderwanie się od nieprzyjaciela sił głównych pułku. W następnym okresie ciężar walki przesuwa się na ariergardę i w jej interesie powinno być organizowane współdziałanie. Zawsze jednak w organizacji współdziałania należy uwzględnić użycie broni masowego rażenia, pomoc przelozonego oraz potrzebę uzgodnienia działań pułku z sąsiadami.

Organizując współdziałanie w okresie wychodzenia pułku z walki dowódca pułku powinien określić:

- czas i miejsce uderzeń jądrowych oraz środkami klasycznymi;
- siły i środki wydzielone do osłony wycofywania sił głównych pułku, rubieże oporu i czas ich utrzymania;
- czas, kierunek, sposób i kolejność oderwania się od nieprzyjaciela oraz wycofania sił głównych pułku;
- rejonny zbiórek, porządkowania i formowania kolumn pododdziałów;

- rubież oporu ariergardy, miejsce i czas jej przekroczenia przez wycofujące się siły główne pułku;
- czas, miejsce i sposób wsparcia pododdziałów osłonowych przez artylerię oraz odwody;
- czas, kierunki i sposób oderwania się od nieprzyjaciela i odejścia pododdziałów osłonowych;
- sposób przekroczenia rubieży obrony ariergardy przez pododdziały osłonowe oraz ich miejsce w kolumnie sił głównych;
- rubieże minowania i niszczeń oraz kolejność ich wykonania i przekroczenia.

Organizując współdziałanie podczas wycofywania dowódca pułku powinien określić:

- kolejność oraz kierunki lub drogi wycofywania pododdziałów pułku;
- ugrupowanie marszowe pułku;
- czas, miejsce i sposób formowania kolumn;
- rubieże oporu, czas i sposób ich utrzymywania przez ariergardę;
- ewentualne rubieże rozwinięcia, czas i sposób działania na nich części lub całości sił głównych pułku;
- siły i środki ogniowe wydzielone do wsparcia i osłony sił głównych pułku w czasie wycofywania go;
- sposób działania pułku na wypadek uderzeń jądrowych lub lotnictwa oraz walki z desantem powietrznym nieprzyjaciela;
- siły i środki, czas i sposób niszczenia i minowania na poszczególnych rubieżach;
- czas i sposób wejścia pułku do wyznaczonego rejonu lub przejścia do wykonania nowego zadania.

Współdziałanie w toku wykonywania zadania przez pułk musi być stale podtrzymywane i uaktualniane, a nowy sposób wspólnych działań szybko przekazany wykonawcom.

Zabezpieczenie działań bojowych powinno chronić wojska przed skoczeniem i prowadzeniem walki w niejasnej i trudnej sytuacji oraz przed ponoszeniem nadmiernych strat. Nabiera ono szczególnego znaczenia w czasie wycofywania, kiedy pułk walczy z przeważającymi siłami nieprzyjaciela, wykorzystując zaledwie część swych wojsk. Nacierający jest zawsze w korzystniejszej sytuacji chociażby dlatego, że ma przewagę. Uderza on tam, gdzie jest mu wygodnie, a mając inicjatywę narzuca sposób prowadzenia walki. Wycofujący się oczekuje uderzenia, nie może więc bronić całej rubieży równomiernymi siłami i ma jedynie możliwość wykonywania zwrotów zaczepnych i stosowania manewru. Z tych i wielu innych względów zabezpieczenie wyjścia pułku z walki i wycofania musi być wyjątkowo starannie zorganizowane.

6. Działanie pułku zmechanizowanego w czasie wychodzenia z walki i wycofywania

Podstawowym warunkiem wyjścia sił głównych pułku z walki jest opanowanie sytuacji przed frontem obrony, a przede wszystkim na

kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela. Opanowanie sytuacji polega na niedopuszczeniu do rozwinięcia przez nieprzyjaciela szybkiego natarcia, a zwłaszcza na uniemożliwieniu mu uderzenia na tyły i przecięcia dróg odejścia pułku. Osiąga się to poprzez wykonanie uderzeń jądrowych na zasadnicze siły nieprzyjaciela i skupienie głównego wysiłku w rejonie o decydującym znaczeniu. Niejednokrotnie niespodziewany kontratak — przy silnym wsparciu ogniem artylerii i lotnictwa — może stworzyć sprzyjające warunki do oderwania się sił głównych pułku od nieprzyjaciela.

W zależności od sytuacji, pułk może wyjść z walki całością sił jednocześnie, rzutami lub kolejno pododdziałami. Wyjście z walki całością sił pułku polega na szybkim oderwaniu się od npla głównych sił pułku pod osłoną ubezpieczeń wspieranych ogniem artylerii i uderzeniami lotnictwa. Wyjście z walki rzutami polega na kolejnym wycofywaniu poszczególnych elementów ugrupowania bojowego, np. w następującej kolejności: rzut tyłowy, drugi rzut lub odwód, pierwszy rzut, pododdziały osłony. Wyjście z walki częściami (pododdziałami) polega na wyprowadzeniu w planowany rejon kolejnych pododdziałów, które uzyskały swobodę manewru.

Wyjście z walki rozpoczyna się na sygnał dowódcy pułku z chwilą zaistnienia dogodnego momentu. Pododdziały batalionów pierwszego rzutu pułku wycofują się do rejonów zbierek, gdzie dowódcy sprawdzają stan ludzi i sprzętu, a następnie maszerują do rejonu formowania kolumn marszowych batalionów. Pododdziały osłonowe powstrzymują w tym czasie natarcie nieprzyjaciela, prowadząc szczególnie intensywny ogień.

Artyleria, moździerze i czołgi osłaniają ogniem wyjście sił głównych z walki oraz wspierają pododdziały osłony. Po wycofaniu się sił głównych artyleria opuszcza stanowiska ogniowe i przyłącza się do kolumny marszowej. Pododdziały osłony odrywają się od przeciwnika skrycie i w zasadzie całością sił, najczęściej po przekroczeniu przez siły główne rubieży zajmowanej przez ariergardę.

Czołgi, wykorzystując dogodne warunki terenowe i zapory, niszczą broń pancerną przeciwnika przed frontem pododdziału osłony, po czym jako ostatnie przekraczają rubież obrony ariergardy.

Odwód przeciwpancerny — zależnie od sytuacji — jest w gotowości do odparcia ataku czołgów. Wychodzi on z walki przed pododdziałem osłony i maszeruje w ogonie sił głównych pułku w gotowości do działania wspólnie z OZap (grupą minowania i niszczeń).

W działaniach prowadzonych w szybkim tempie, kiedy istnieje konieczność natychmiastowego oderwania się od nieprzyjaciela, formowanie kolumn pododdziałów wychodzących z walki odbywać się będzie w marszu bezpośrednio na drogach odejścia. W tym celu niezbędne jest należyte zorganizowanie regulacji ruchu i dowodzenia pułkiem.

Celem sprawnego dowodzenia wyjściem pułku z walki można niekiedy z dowództwa i sztabu wydzielić grupę dowodzenia pod osobistym kierownictwem dowódcy pułku oraz grupę formowania kolumn marszowych z szefem sztabu na czele.

Pododdziały po przekroczeniu pozycji obronnej ariergardy osiągają w nakazanym czasie linię (punkt) wyjściową i nie zatrzymując się zajmują miejsce w kolumnie marszowej pułku. Pułk odbywa forsowny marsz zgodnie z planem wycofywania.

Ariergarda do czasu rozpoczęcia przez pułk wychodzenia z walki zajmuje wyznaczoną jej rubież, którą zazwyczaj wybiera się za ugrupowaniem batalionów pierwszego rzutu. Na rubieży tej powstrzymuje ona natarcie npla do czasu wyjścia kolumn pułku z zasięgu ognia artylerii przeciwnika. Kolejne rubieże dla ariergardy mogą być wyznaczone na różnych głębokościach, zmuszających jednak nieprzyjaciela do ponownego ich atakowania po zmianie SO artylerii.

Jeżeli nieprzyjaciel uniemożliwia oderwanie się ariergardy, wówczas dowódca pułku powinien ogniem artylerii, działaniem OPpanc oraz uderzeniem czołgów powstrzymać natarcie nieprzyjaciela. W wypadku słabego naporu nieprzyjaciela ariergarda wychodzi zgodnie z planem z walki, zwiija się w kolumnę marszową i wycofuje pod osłoną szpicy tylnej. Przejście ariergardy z jednej rubieży na drugą odbywa się zazwyczaj metodą „przekraczania”, polegającą na tym, że część sił i środków zawczasu odchodzi na kolejną rubież, gdzie zajmując pozycję na szerokim froncie zapewnia zorganizowane odejście pozostałych sił ariergardy na kolejną rubież oporu lub do wskazanego rejonu. Jeżeli ariergarda nie może powstrzymać naporu nieprzyjaciela, to dowódca rozwija na uprzednio wybranej rubieży część sił pułku lub jego siły główne.

Ubezpieczenie boczne utrudnia nieprzyjacielowi wyjście na skrzydła pułku. Uzgadnia ono swoje działanie z ariergardą pułku i sąsiadami i przesuwa się od rubieży do rubieży, a w wypadku wyjścia pododdziałów nieprzyjaciela na skrzydła — rozbija je zdecydowanym uderzeniem. Jeżeli ubezpieczenie boczne nie może powstrzymać nieprzyjaciela, to wówczas dowódca pułku interweniuje na tym kierunku ogniem artylerii bądź też kieruje tam OPpanc lub część sił głównych.

Ubezpieczenie czołowe niszczy nieprzyjaciela wychodzącego na drogi wycofania pododdziałów pułku oraz wzbrania mu opanowania ważnych pod względem taktycznym rubieży terenowych, cieśnin, mostów, przepraw i węzłów dróg. Jeżeli przeciwnik wysadzi desanty powietrzne na kierunku odejścia pułku, wówczas ubezpieczenie marszowe niszczy je, a gdy zadanie to przerasta możliwości ubezpieczenia, dowódca pułku wydziela niezbędne siły do zwalczania nieprzyjaciela lub nakazuje obejście opanowanego przez niego rejonu.

Artyleria — w zależności od otrzymanego zadania i miejsca w ugrupowaniu pułku — wspiera ogniem ariergardę i ubezpieczenie marszowe, zapewnia rozwinięcie sił głównych oraz niszczy środki ogniowe i pododdziały npla wychodzące na skrzydła i drogi wycofania pułku.

Odwód przeciwpancerny maszeruje w ogonie sił głównych pułku, zwalcza czołgi npla, które wdarły się na pozycje ariergardy oraz czołgi wychodzące na skrzydła i drogi odejścia pułku.

Obronę przeciwlotniczą w czasie wycofywania pułku z walki zapewniają lotnictwo myśliwskie i oddziały rakiet przeciwlotniczych w ramach

planu OPL armii. Organiczny pluton ZSU-23-4 osłania ten element ugrupowania pułku, który nie ma środków ogniowych do prowadzenia strzelań powietrznych.

Pododdziały inżynieryjne w czasie wycofywania utrzymują w stanie używalności główną drogę marszu pułku, wykonują zapory na drogach odejścia, niszczą ważne obiekty i biorą udział w walce z czołgami nieprzyjaciela.

Pododdziały rozpoznawcze pułku zbierają niezbędne dane o przeciwniku, głównie zaś ustalają kierunek działania czołgów i odwodów npla, rozmieszczenie stanowisk ogniowych oraz biorą udział w rozpoznawaniu dróg odejścia i przyszłego rejonu rozmieszczenia pułku.

Po wycofaniu się siły główne pułku wychodzą na wyznaczoną rubież (rejon) tworząc zgrupowanie odpowiadające charakterowi przyszłych działań.

**II. ZAŁOŻENIE DO TEMATU:
„WYJŚCIE PULKU ZMECHANIZOWANEGO Z WALKI I WYCOFYWANIE GO”**

Mapy 1 : 50 000 N-33-80-C, D,
N-33-81-C, D,
N-33-92-A, B, C, D,
N-33-93-A, B, C, D,
N-33-104-B,
N-33-105-A, B.

I.

„Zachodni” po sforsowaniu ODRY wprowadzając do walki kolejne siły i wysadzając desant z morza rozwinęli działania zaczepne na kierunkach: MYŚLIBÓRZ, PIŁA i pld. SZCZECIN, KOSZALIN, osiągając do 5.7 rubież: pld. SŁAWNO, BARWICE, DRAWSKO POMORSKIE, CHOSZCZNO, DOBIEGNIEW.

„Wschodni utrzymując rubież rz. Odra na pld. od m. KOSTRZYŃ dążą do załamania natarcia „Zachodnich” kontratakami i przeciwuuderzeniami, a po przegrupowaniu swych sił — do odcięcia i likwidacji przeciwnika na Pomorzu Zachodnim.

7 DZ (20, 21, 22 pz, 7 pcz) o świcie 6.7 wykonała przeciwuuderzenie w kierunku: CZAPLINEK, GRYFICE osiągając rubież: pld. BIAŁOGARD, ŚWIDWIN, ŁOBEZ, gdzie w wyniku narastania oporu nieprzyjaciela i poniesionych strat jej natarcie zostało załamane. Wobec dalszego narastania sił przeciwnika i niekorzystnego położenia dywizja od godzin popołudniowych odchodziła w kierunku pld.-wsch. stawiając opór na dogodnych rubieżach terenowych.

Przed frontem 7 DZ działa część sił 1 KA (NZ), które skutecznie rozwijają działania zaczepne, szczególnie w kierunku: pld. ŚWIDWIN, ZŁOCIENIEC. Lotnictwo „Zachodnich” wspierało działanie oddziałów 1 DZ, wykonując uderzenia na drugi rzut 7 DZ, pododdziały artylerii i kolumny w czasie przechodzenia przez przesmyki między jeziorami.

II.

21 pz (ćwiczący) działa w centrum ugrupowania dywizji. Wykorzystując dogodne warunki terenowe oraz zwroty zaczepne małymi pododdziałami skutecznie powstrzymuje natarcie przeważających sił npla, utrzymując rubież: 2 km pln. KOCURY (5381), pld.-wsch. OGARTOWO (6074), pld. ZAJĄCZKOWO (5867), CIEMINKO (4970).

Do godz. 7.00 7.7 pododdziały pułku znalazły się w następującym położeniu:

- 2 bp osłaniając prawe skrzydło pułku utrzymuje pld. brzeg rz. DĘBNICA na odcinku pld.-wsch. PIASKI (5983), wsch. OGARTOWO. Jego prawe skrzydło (6 kp) z rejonu pln.-wsch. NOWE KOPRZYWNO pod naporem npla odchodzi w kierunku północno-zachodnim. Dowódca batalionu zdecydował kontratakami 4 kp przywrócić pierwotne położenie i prosi o wsparcie ogniowe kontrataku;
- 3 bp wspólnie z bot POŁCZYN ZDRÓJ od świtu 7.7 toczył ciężką walkę o utrzymanie rubieży POŁCZYN ZDRÓJ, ZAJĄCZKOWO. W wyniku przewagi npla został zepchnięty w kierunku południowym i obecnie z trudem utrzymuje rubież: północny skraj lasu pld. POŁCZYN ZDRÓJ, wzg. 201,8 (5968), st. ZAJĄCZKOWO POŁCZYŃSKIE. Batalion nie ma odwodów. Dowódca batalionu prosi o obezwładnienie ogniem artylerii sił przeciwnika w rejonie ZAJĄCZKOWO i podporządkowanie mu 3 kcz; jednocześnie melduje, że jego 8 kp jest silnie ostrzeliwana przez artylerię npla z rejonu pld. WARDYŃ GÓRNY (6268);
- 1 bp do świtu 7.7 utrzymywał rubież: wsch. BIERZWNICA (5560), jez. KŁECKIE (4961). Jego lewe skrzydło odeszło pod uderzeniem przeciwnika na kolejną rubież oporu i współdziałając z OPpanc 21 pz załamało natarcie npla na rubieży: pln. GAWRONIE (5067), CIEMINKO, pln. skraj jez. SIECINO. Dowódca 1 bp zamierza skrócić front obrony batalionu i patrolując styk z 3 bp główne siły 2 kp z plutonem czołgów wyprowadzić do odwodu i nie dopuścić do przerywania się sił npla w kierunku wschodnim. Jednocześnie dowódca 1 bp prosi o spowodowanie, aby lewy sąsiad zapewnił kontrolowanie wschodniego brzegu jez. SIECINO;
- odwód dowódcy 21 pz — 21 bcz (bez 1 i 2 kcz).

III.

Na SD 21 pz przybył SWO 7 DZ i do 7.00 7.7 przekazał zadanie, z którego dowódcy 21 pz wiadomo, że:

1. Dowódca 7 DZ zamierza:
 - uderzeniem części sił dywizji rozbić npla na lewym skrzydle i poprawiając położenie rozstrzygnąć walkę z siłami 1 DZ i częścią 11 DZ (NZ); pozostałymi siłami zorganizować obronę w oparciu o rubież jezior: PILE, DRAWSKO, LUBIE i nie dopuścić do przerywania się przeciwnika w kierunku na WAŁCZ.
2. W tym celu:
 - 7 pcz i część sił 22 pz uderzeniem w kierunku: WIERZCHOWO (2673), wsch. DRAWSKO POMORSKIE rozbija przeciwnika w rejonie ZŁOCIENIEC, jez. LUBIE, zach. WIERZCHOWO i opanowuje rubież: ZŁOCIENIEC, GUDOWO (3067), gdzie przechodzi

- do obrony z zadaniem niedopuszczenia do przerwania się npla w kierunku: DRAWSKO POMORSKIE, WIERZCHOWO, ŚWIERCZYNA (2484);
- 20 pz przechodzi do obrony na przesmykach między jeziorami: PILE, DRAWSKO, WILCZKOWO, osłania wycofanie się 21 pz z rejonu na płu. od rubieży jezior i nie dopuszcza do przerwania się npla w kierunku POŁCZYN ZDRÓJ, CZAPLINEK, WAŁCZ;
 - 21 pz wychodzi z walki pod osłoną 20 pz i ześrodkowuje się w rejonie płu. jez. BETYŃSKIE (0484), TUCZNO (9677), PGR PRUSINÓWKO w gotowości do wykonania kontrataku w kierunku MIROSŁAWIEC, ZŁOCIENIEC oraz MIROSŁAWIEC, KALISZ POMORSKI;
 - 22 pz stwarza warunki wejścia do walki 7 pecz z rubieży WIERZCHOWO, ŻABINEK (2471) i wspólnie z 7 pa uderzeniem części sił w kierunku: WIERZCHOWO, ZŁOCIENIEC rozbija npla przed frontem natarcia. Następnie siłami głównymi osłania lewe skrzydło dywizji utrzymując rubież: SIENICA (1965), ST. STUDNICA (1963), (wył.) GIŻYNO (1263). 2/22 pz (bez 4 kp) z 2 kcz do 12.00 7.7 skieruje do odvodu dowódcy 7 DZ w rejon płu. CZAPLINEK.

IV.

Dodatkowo dowódcy 21 pz wiadomo, że:

1. 20 pz od 6.30 głównymi siłami organizuje obronę na rubieży: jez. PILE, SIKORY (4383), jez. WILCZKOWO, częścią zaś sił wzbrania natarcia npla na kierunku: BARWICE, CZAPLINEK.
2. 7 pecz o 8.00 wykonuje kontratak na kierunku: ŚWIERCZYNA, DRAWSKO POMORSKIE.
3. Od 7.00 7 papłot zgodnie z decyzją dowódcy 7 DZ przechodzi do osłony 21 pz. Zadanie dla 7 papłot sprecyzuje dowódca 21 pz.
4. 22 pz pod naporem przeważających sił npla wycofuje się w kierunku: STAWNO (2864), NOWE LASKI (2177).
5. Grupa rozpoznawczo-dywersyjna 7 DZ działająca w rejonie płu.-zach. ŚWIDWIN obserwowała o świcie przemarsz około 100 czołgów po drodze RESKO — ŁOBEZ, a o 6.40 — marsz kolumn samochodowych po drodze RESKO — ŚWIDWIN.
Grupa rozpoznawczo-dywersyjna działająca w rejonie ŁOBEZ stwierdziła podejście do m. ŁOBEZ kolumny czołgów z kierunku północnego, która w wyniku uszkodzenia mostów na rz. REGA została zatrzymana. Z rozpoznania lotniczego wiadomo, że w rejonach: PRENCLAU, TEMPLIN, ANGERMÜNDE i NEUBRANDEN-

- BURG, TETEROW, WAREN o 6.00 7.7 zatrzymały się kolumny wojsk npla. W nocy z 6 na 7.7 stwierdzono wysadzenie grup dywersyjno-rozpoznawczych npla w rejonach zach. WAŁCZ i wsch. RUDKI (2091).
6. W rejonie POŁCZYN ZDRÓJ wiąże znaczne siły npla miejscowy bot ukompletowany w 50%.
 7. Odwód rozpoznawczy, 21 kr (bez 1 plcz i 2 pl rozp.) maszeruje w kolumnie SD 21 pz.
 8. Lotnictwo wykonując zadania na korzyść dywizji obezwładnia kolumny wojsk npla na podejściach do przedniego skraju obrony 7 DZ.
 9. W dotychczasowych walkach pododdziały 21 pz poniosły następujące straty:
 - 1 bp: 110 ludzi, 10 transporterów opancerzonych, 5 samochodów;
 - 2 bp: 83 ludzi, 8 transporterów opancerzonych, 4 samochody;
 - 3 bp: 95 ludzi, 7 transporterów opancerzonych, 5 samochodów;
 - bez: 40 ludzi i 10 czołgów.W pozostałych pododdziałach: w sile żywej — 25%, w sprzęcie — 30%.
 10. W dotychczasowych walkach broni masowego rażenia nie stosowano.
 11. Warunki meteorologiczne:

Zachmurzenie zmienne z możliwością przelotnych opadów.
Temperatura: w dzień 18—20 °C, nocą 12—14 °C.
Wiatry przyziemne o kierunku 260° i prędkości do 20 km/godz., natomiast w górnych warstwach atmosfery — o kierunku 180° i prędkości do 30 km/godz.
 12. Szczegółowe położenie wojsk własnych i wiadomości o nplu o godz. 7.00 7.7 — jak załącznik nr 2 do założenia.

V.

Praca do wykonania:

W roli dowódcy oraz oficerów sztabu i rodzajów wojsk wypracować decyzję i być w gotowości do analizy zadania, oceny położenia i meldowania decyzji.

Załączniki do założenia:

Nr 1 — Skład i ukompletowanie wojsk npla w dniu 7.7.

Nr 2 — Położenie wojsk własnych i wiadomości o nieprzyjacielu o godz. 7.00 7.7.

SKŁAD I UKOMPLETOWANIE WOJSK NPLA W DNIU 7.7

KA	Dywizje	Brygady	Pododdziały brygadowe	Oddziały dywizyjne	Oddziały KA	Uwagi	
1 KA (NZ)	1 DZ	1 BZ	11 bpzmot, 12, 13 bz, 14 bcz, 15 da, 1 kppanc, 1 baplot, 1 ksap, 16 bzaop.	1 br, 1 pam, 1 daplot, 1 bsap, 1 bł, blot, kzaop, bms, kżand.	150d „Sergeant“ 110 dam (dab 203, da 175, dah 155) 100 blot.	1 BZ 80% ukompletowania 2 BZ—75% ukompletowania	
		2 BZ	21 bpzmot, 22, 23 bz, 24 bcz, 25 da, 2 kppanc, 2 baplot, 2 ksap, 26 bzaop, 24 ABC.				
		3 BPanc	32 bz, 33, 34 bcz, 35 da, 3 baplot, 3 kppanc, 36 bzaop, 3 ksap, 3 k ABC.				3 BPanc-30% strat
	7 DZ	19 BZ	191 bpzmot, 192, 193 bz, 194 bcz, 195 da, 196 bzaop, 19 paplot, 19 kppanc., 19 ksap, 19 k ABC.			7 br, 7pam, 7 daplot, 7 bsap, 7 bł, blot, kzaop, bms, kżand.	7 DZ-85% ukompletowania
		20 BZ	201 pzmot, 202, 203 bz, 204 bcz, 205 da, 206 bzaop, 20 baplot, 20 ksap, 20 kppanc., 20 k ABC.				
		21 BPanc	211 bzmot, 212, 213 bz, 214 bcz, 215 da, 216 bzaop, 21 baplot, 21 kppanc, 21 ksap, 21 k ABC.				

KA	Dywizje	Brygady	Pododdziały brygadowe	Oddziały dywizyjne	Oddziały KA	Uwagi
1 KA (NZ)	11 DZ	31 BZ	311 bzmot, 312, 313 bz, 314 bcz, 315 da, 316 bzaop, 31 baplot, 31 kppanc, 31 ksap.	11 br, 11 pam, 11 daplot, 11 bsap, 11 bł, 11 blot, 11 kzaop, 11 bms, 11 kżand.		31 BZ — 20% strat.
		32 BZ	321 bzmot, 322, 323 bz, 324 bcz, 325 da, 326 bzaop.			32 BZ — 27% strat, 33 BPanc — 20% strat
		33 BPanc	332 bz, 333, 334 bcz, 335 da, 336 bzaop.			
	3 DPanc	7 BZ	71 bpzmot, 72, 73 bz, 74 bcz, 75 da, 76 bzaop, 7 bappanc, 7 ksap, 7 kppanc.	3 br, 3 pam, 3 daplot, 3 bsap, 3 blot, 3 kzaop, 3 bms, 3 kżand.		30 DPanc — 20% strat
		8 BZ	81 bpzmot, 82, 83 bz, 84 bcz, 85 da, 86 bzaop.			
		9 BPanc	92 bz, 93, 94 bcz, 95 da, 96 bzaop, 9 ksap, 9 baplot, 9 kppanc.			

Uwaga: W ćwiczeniu przyjęto organizację wojsk npla wg „Kompedium Sił Zbrojnych Państw NATO”. Wyd. MON, Sztab Generalny — Zarząd II, 1970 r.

SYTUACJA ARTYLERYJSKA 21 pz

I.

21 pz z 1/7 pa od godzin rannych 6.7 prowadził działania obronne będąc w centrum ugrupowania bojowego 7 DZ. W dniu 7.7 od świtu pułk walczy z przeważającymi siłami nieprzyjaciela na rubieży: 2 km płn. KOCURY (5381), płd. wsch. OGARTOWO (6074), płd. ZAJĄCZKOWO (5867), CIEMINKO (4970).

II.

1. Podział sił i środków artylerii 21 pz oraz położenie jej pododdziałów o godz. 7.00 7.7 przedstawia się następująco:

- moździerze i artyleria batalionowa wykonują zadania w ugrupowaniu batalionów; tylko pl 82 mm moździerzy 2 bp na skutek zaskakującego uderzenia nieprzyjaciela zmuszony został do nagłej zmiany SO i od dwóch godzin znajduje się w rejonie obrony 3 bp;
- 21 bhb przydzielona do 1 bp znajduje się na SO płn. CIEMINKO (5170);
- 1/7 pa będący w dyspozycji dowódcy pułku wspiera walkę batalionów pierwszorzutowych mając:
 - 1 ba — w marszu, czołem zach. skraj PGR KŁOKOWO (5471);
 - 2 ba — na SO w rejonie (5474a);
 - 3 ba — na SO w rejonie wsch. MILICE (5576);
- OPpanc pułku (21 bappanc) wspólnie z OZap. odiera natarcie czołgów i transporterów nieprzyjaciela na rubieży rozwinięcia w ugrupowaniu 1 bp.

2. Straty w sprzęcie pododdziałów artylerii:

- w 1/7 pa zniszczone dwie hb 122 mm (w 3 ba), trzy ciągniki artyleryjskie, dwa samochody ciężarowe, jeden dalmierz, uszkodzono jeden ciągnik artyleryjski i radiostację R-108;
- w 21 bhb zniszczona jedna haubica 122 wraz z ciągnikiem (1 ba);
- w 21 bappanc zniszczona jedna wyrzutnia PPK;
- w 1 bp uszkodzony jeden moździerz 82 mm;
- w 3 bp zniszczony jeden granatnik SPG oraz uszkodzony ciągnik moździerza 120 mm.

Straty w stanie osobowym pododdziałów artylerii — patrz „Sytuacja tyłowa 21 pz”.

Stan amunicji do 122 mm hb w 1/7 pa wynosi 0,35 jo; natomiast w 21 bha — 0,3 jo.

W bappanc pułku znajduje się 0,25 jo amunicji do 35 mm armat oraz 0,2 jo do PPK.

Z meldunków od podwładnych wiadomo, że w 2 bp brak amunicji do PPK. Stan granatów moździerzowych i dla SPG w batalionach — patrz „Sytuacja tyłowa 21 pz”.

III.

Do godz. 7.00 7.7 szef artylerii 21 pz otrzymał ze sztabu artylerii 7 DZ następujące wytyczne oraz zadania:

1. W wypadku przejścia do działań z użyciem broni masowego rażenia dywizja planuje wykonać uderzenia jądrowe na środki przenoszenia BMR i odwody 1 DZ (NZ).
2. DGA 7 DZ główny wysiłek ogniowy skupi na wsparciu uderzenia 7 pcz i 22 pz na lewym skrzydle dywizji. Częścią sił wesprze walkę obronną pozostałych pułków pierwszego rzutu dywizji.
3. Artyleria 21 pz w dniu 7.7 ma zabezpieczyć własnymi siłami wykonanie postawionego pułkowi zadania.
4. Do rubieży: CIESZYNO (4069), STARE DRAWSKO (4279), jezioro RAKOWSKIE DGA-7 wesprze walkę 21 pz siłami jednego dywizjonu, wykonując zadania na żądanie szefa artylerii pułku. Na wsparcie 21 pz dywizjon może zużyć 0,25 jo.
5. W dniu dzisiejszym dla potrzeb kierowania ogniem artylerii 21 pz dowódca WR i Art. 7 DZ przewiduje wydzielić cztery śmigłowcoloty.
6. Zaopatrzenie w amunicję artyleryjską potrzebną do wykonania zadania — zgodnie z planem ujętym w sytuacji tyłowej. Po osiągnięciu rejonu ześrodkowania pld. jez. BETYŃSKIE (0848), TUCZNO (9677), PGR PRUSINÓWKO w pułku zostaną uzupełnione środki materiałowe do 80% zapasów ruchomych w ciągu czterech godzin od momentu zajęcia tego rejonu.
7. Po wyjściu głównych sił pułku poza rubież jezior DRAWSKIE i RAKOWSKIE 1/7 pa skierować w rejon pln. skraj WIERZCHOWO (2673), gdzie otrzyma on kolejne zadanie.

IV.

Praca do wykonania:

1. Opracować w roli szefa artylerii pułku meldunek zawierający dane niezbędne dowódcy 21 pz do powzięcia decyzji.
2. Opracować mapę działań bojowych artylerii 21 pz w czasie wychodzenia z walki i wycofywania pułku.

SYTUACJA INŻYNIERYJNA 21 pz

I.

Ogólna sytuacja inżynierska oraz położenie inżynierskich elementów pułku — jak w założeniu ogólnym i szkicu położenia wojsk własnych i nieprzyjaciela o godz. 7.00 7.7.

II.

O 7.00 7.7 na SD 21 pz przybył pomocnik szefa saperów 7 DZ, który przekazał szefowi saperów pułku wytyczne dotyczące inżynierskiego zabezpieczenia wyjścia z walki 21 pz. Z otrzymanych wytycznych, meldunków od podwładnych oraz innych źródeł szefowi saperów 21 pz między innymi wiadomo, że:

1. Nieprzyjaciel w zakresie inżynierskiego zabezpieczenia swych działań szczególną uwagę zwraca na szybkie pokonywanie zapór inżynierskich i zabezpieczenie dróg.
Do wykonania przejść w polach minowych między innymi wykorzystuje ładunki wydłużone typu „Giant viper”. Uszkodzenia na drogach są usuwane przez wydzielone pododdziały saperów wykorzystujące sprzęt techniczny i zasoby miejscowe.
2. W zakresie inżynierskiego zabezpieczenia wyjścia z walki 21 pz należy zwrócić szczególną uwagę na:
 - rozpoznanie przedsięwzięć inżynierskich nieprzyjaciela, zwłaszcza na kierunku: POŁCZYŃ ZDRÓJ, SIEMCZYNNE (3775);
 - wykonywanie zapór i niszczeń między innymi na kierunkach: POŁCZYŃ ZDRÓJ, CZARNKOWIE (5275) i ŁĘKNICA (5988), wzg. 206,5 (5082);
 - utrzymanie dróg wyjścia z walki pododdziałów pułku;
 - sprawne przekroczenie zapór w rejonie obrony 20 pz, a zwłaszcza zapór rozbudowanych przed przednim skrajem obrony.
3. Dodatkowo 21 pz otrzymuje następujące środki inżynierskie:

— min TM-53	— 3000 szt.;
— min POMZ-2M	— 100 szt.;
— materiału wybuchowego	— 1,5 t.

Środki te są do pobrania w rejonie wsch. BROCZYNO (3286) od 7.30 7.7.

III.

1. 21 pz został wzmocniony 2 pl 2 k 7 bsap. Dotychczasowy podział pododdziałów inżynierskich jest następujący:
 - SIPR — dri pl sap 21 ksap; patrol działa na kierunku ZAJĄCZKOWO (5867), DOBINO (5469);

- OZR — plid 21 ksap; utrzymuje on drogę dowozu i ewakuacji pułku;
 - OZap — 2 pl 2 k 7 bsap;
 - OInż. — 21 ksap (bez plid i dri pl sap).
2. Aktualny stan sprzętu i środków inżynierskich w pododdziałach pułku przedstawia się następująco:
- a) stan sprzętu inżynierskiego — zgodny ze stanem etatowym;
 - b) stan środków inżynierskich — jak w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Jm.	1 bp	2 bp	3 bp	21 bcz	OZR	OZap	OInż
Miny PMD-6	szt.	40	50	100	—	—	—	100
Miny POMZ-2M	szt.	—	20	20	—	—	—	50
Miny TM-53	szt.	50	30	50	—	—	500	100
Małe ładunki wydłużone	szt.	1	1	—	1	1	—	1
Duże ładunki wydłużone	szt.	—	—	—	—	—	—	1
Materiał wybuchowy	t.	0,2	0,1	—	0,2	0,2	—	0,5

3. Pododdziały saperów 20 pz wykonują zapory minowe i przygotowują niszczenia między jeziorami: SIECINO, KROSINO, PIASECZNIK WIELKI, DRAWSKO, RAKOWSKIE, BRODY.

IV.

Praca do wykonania:

W roli szefa saperów 21 pz przeprowadzić analizę zadania i przygotować dla dowódcy pułku dane dotyczące inżynierskiego zabezpieczenia wyjścia pułku z walki.

SYTUACJA TYŁOWA 21 pz

I.

1. Rozmieszczenie pododdziałów tyłowych 21 pz — jak na szkicu położenia wojsk własnych i nieprzyjaciela o godz. 7.00 7.7.
2. Ukompletowanie tyłów pułku jest następujące: ludzi — 80%, sprzętu 75%.
3. Stan zabezpieczenia materiałowego:

a) w pododdziałach:

- w 1 bp stan zapasów ruchomych wynosi: amunicji — 80%, mps — 95% i żywności — 100%;
- w 2 bp stan zapasów ruchomych wynosi: amunicji — 65%, mps — 90% i żywności — 100%;
- w 3 bp stan zapasów ruchomych wynosi: amunicji — 75%, mps — 95% i żywności — 1,5 rdz. „W” i 1 rdz. „S”;
- w pozostałych pododdziałach stan zapasów ruchomych wynosi: amunicji (oprócz artyleryjskiej) — 85%, mps — 95% i żywności — 100%;

b) w tyłach pułku:

- amunicji strzeleckiej — 0,25 jo;
- amunicji art. i moździerzowej — 0,2 jo;
- amunicji do PPK — 0,5 jo;
- amunicji czołgowej — 0,35 jo;
- amunicji plot — 0,4 jo;
- benzyny samochodowej — 0,25 jn;
- oleju napędowego — 0,5 jn;
- żywności — 1,5 rdz.

Ponadto z kompanii zaopatrzenia pułku skierowano do 2 bp ok. 15 ton amunicji na 4 samochodach i 1 przyczepie.

4. Zabezpieczenie medyczne:

W pododdziałach pułku znajdują się ranni i chorzy, którym udzielono pierwszej pomocy i oczekują na ewakuację:

- z 1 bp — 20 rannych;
- z 2 bp — 13 rannych;
- z 3 bp — 8 rannych;
- z 21 bcz — 5 rannych;
- z ksap — 4 rannych.

W pułkowym punkcie medycznym znajduje się 62 rannych i chorych, z których 27 oczekuje na pomoc lekarską, a pozostali są przygotowani do dalszej ewakuacji.

W 3 bp zużyto wszystkie materiały sanitarne, a w pozostałych pododdziałach — znaczną ich część.

5. Zabezpieczenie techniczne:

W godzinach nocnych kompania remontowa pułku przeprowadzała remont pojazdów mechanicznych i innego sprzętu technicznego. Według stanu o godz. 7.00 7.7 remontu bieżącego wymagają:

- w 1 bp — 5 transporterów i 3 samochody;
- w 2 bp — 3 transportery i 1 samochód;
- w 3 bp — 2 transportery i 2 samochody;
- w 21 bcz — 6 czołgów (z tego 2 — remontu średniego);
- w pozostałych pododdziałach — 7 samochodów.

II.

Na tyłowe stanowisko dowodzenia (TSD) 21 pz o godzinie 6.50 7.7 przybył przedstawiciel tyłów 7 DZ i przekazał zastępcy dowódcy pułku do spraw techniki i zaopatrzenia rozkaz tyłowy dywizji, z którego wiadomo, że:

1. Batalion zaopatrzenia oraz TSD dywizji odbywają marsz do nowego rejonu rozmieszczenia DĘBOŁĘKA (1788), LIPIE (1882), GORNICZA (1586). Czas rozwinięcia TSD i batalionu zaopatrzenia dywizji — godzina 9.00 7.7.
2. Batalion medyczny dywizji do godziny 8.30 zostanie rozwinięty w lesie 1 km pñ. ŚWIERCZYNA (2684).
3. Dywizyjna droga dowozu i ewakuacji: KŁOSOWO (1885), PIECNIK (1383), BRONIKOWO (0979), MARCINKOWICE (0579), STRZALINY (9681).
4. Dywizja około godziny 11.00 7.7 dowiezie do wskazanego rejonu rozmieszczenia PPG 21 pz amunicję w ilości zbliżonej do ilości zapasów ruchomych utrzymywanych w tyłach pułku oraz materiały inżynieryjno-saperskie. W godzinach popołudniowych pułk pobierze brakujące ilości środków materiałowych z batalionu zaopatrzenia i przewiezie je własnym transportem.
5. Pod koniec dnia 7.7 w pułku będzie ok. 100% zapasów ruchomych wszystkich środków materiałowych.
6. Limit zużycia środków materiałowych na dzień 7.7 wynosi;
 - amunicji strzeleckiej — 0,4 jo;
 - amunicji artyleryjskiej i moździerzowej — 0,6 jo;
 - amunicji do PPK — 1,0 jo;
 - amunicji czołgowej — 0,7 jo;
 - amunicji plot — 1,0 jo;
 - benzyny samochodowej — wg potrzeb;
 - oleju napędowego — wg potrzeb;
 - żywności — 2/3 rdz „S” i 1/3 rdz „W”.

III.

Dane dodatkowe:

1. Na SD pułku znajduje się st. pomocnik zastępcy dowódcy do spraw techniki i zaopatrzenia.

2. Z meldunków dowódców batalionów, zastępcy dowódcy pułku do spraw techniki i zaopatrzenia wiadomo, że w kompaniach 1 bp znajduje się po kilku żołnierzy z objawami zachorowań na czerwonkę.
3. W rejonie działań 1 bp pozostają — po dowiezieniu środków materiałowych — 4 samochody z kompanii zaopatrzenia pułku.

IV.

Praca do wykonania:

W roli zastępcy dowódcy do spraw techniki i zaopatrzenia przeprowadzić analizę zadania i ocenę sytuacji tyłowej oraz przedstawić dowódcy pułku propozycje materiałowo-technicznego i medycznego zabezpieczenia działań pz.

Załączniki do sytuacji tyłowej:

- a) Tabela nr 1 — Ciężar 1 jk zapasów ruchomych podstawowych środków materiałowych pododdziałów i pz.
- b) Tabela nr 2 — Stan transportu i możliwości przewozowe kompanii zaopatrzenia pułku.

Tabela nr 1 do sytuacji tyłowej

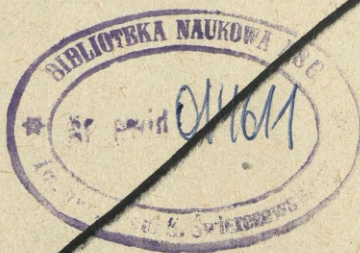
Ciężar 1 jk zapasów ruchomych podstawowych środków materiałowych pododdziałów i pułku zmechanizowanego (w tonach)

L. p	Rodzaje środków materiałowych	bp	bcz	pozost.	pz	Uwagi
1	amunicja strzelecka	7,5	0,2	4,6	27,3	
2	amunicja strzel. pokładowa	3,9	5,7	2,5	19,9	
3	amunicja art. i moźdz.	10,3	—	24,5	55,4	
4	amunicja do PPK	0,5	—	1,1	2,6	
5	amunicja czołgowa	—	77,6	1,4	79,0	
6	amunicja plot	6,4	1,4	7,2	27,8	
	razem amunicji:	28,6	84,1	42,1	212,0	
7	benzyna samochodowa	2,8	1,1	24,9	34,4	
8	olej napędowy	9,6	38,2	8,4	75,4	
	razem mps:	12,4	39,3	33,3	109,8	
9	żywność „W”	0,9	0,5	1,6	4,8	
10	żywność „S”	0,5	0,3	0,9	2,7	
	razem żywności:	1,4	0,8	2,5	7,5	
	Ogółem:	42,4	124,2	77,9	329,3	

Tabela nr 2 do sytuacji tylowej

Stan transportu i możliwości przewozowe kompanii zaopatrzenia pułku (w tonach)

Pododdział	Rodzaj samoch.	Ilość	Ładown.	Współcz. ładow.	Możliwości przewozowe
pluton transportu amunicji	— sam. ciężar.-teren.	21	4,0	0,8	67,2
	— przyczepy transportowe	7	3,0	0,8	16,8
	r a z e m :	x	x	0,8	84,0
pluton transportu mps, żywności i sprzętu technicznego	— sam. ciężar.-teren.	17	4,0	0,7	47,5
	— przyczepy transportowe	14	3,0	0,75	31,5
	— samochody cysterny	5	4,0	1,0	20,0
	r a z e m :	x	x	0,75	99,0
Ogółem w kompanii zaopatrzenia		x	x	x	183,0

Wydrukowano w 500 egz.

Egz. Nr 1—500 Kanc. Tajna ASG
Wykonał ON

Drukarnia ASG — Nr z. 68 (0594/WW).

8 w/ka

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biblioteki Specjalnych
Nr ewid. 039816

ARKUSZ NR 1
poz. 0713/w w

samocho

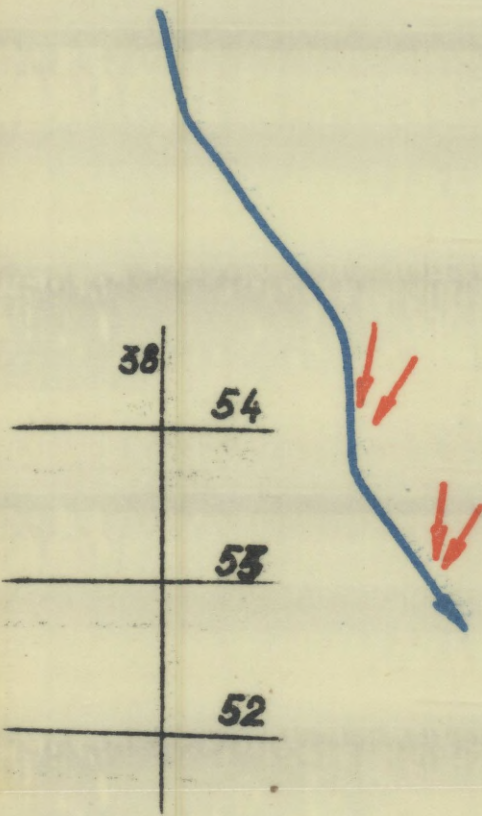
GRE-7DZ

samocho

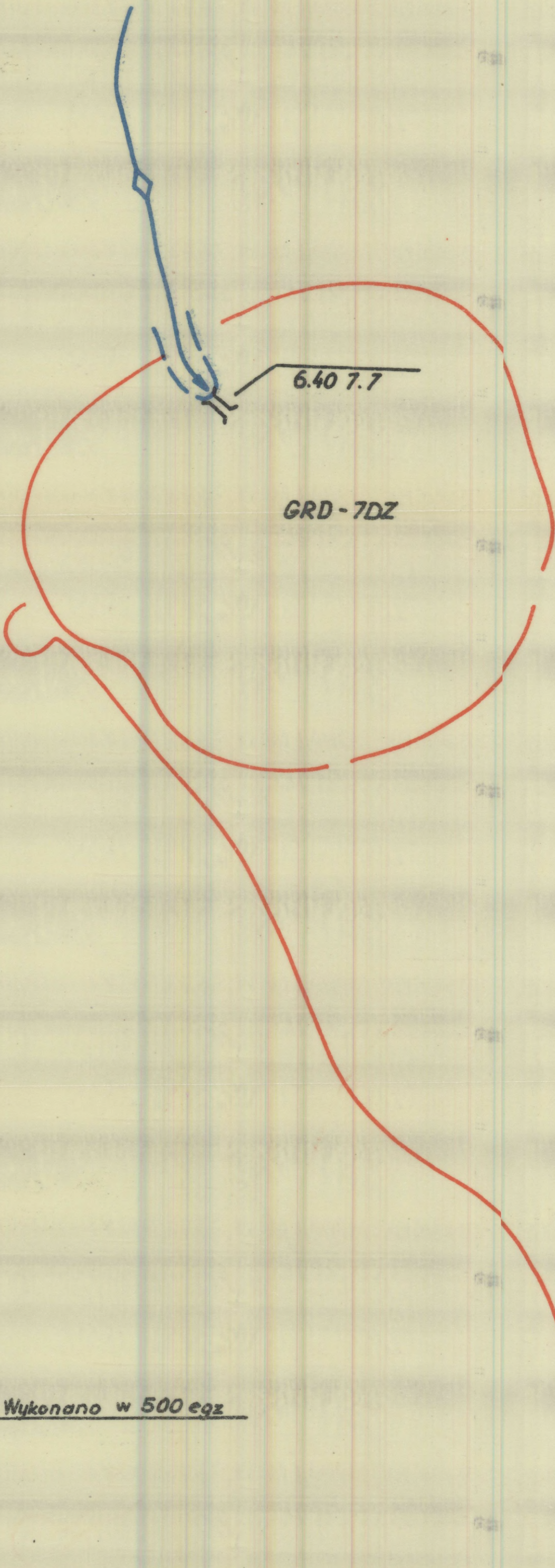

Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Geologiczny
BUDOWA WYKONANA W 1980 ROKU
100 816

121

Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Geologiczny
BUDOWA WYKONANA W 1980 ROKU
100 816

+

Wykonano w 500 egz

LEGENDA

1. PODZIAŁ SIŁ

A. Posiadane siły

- 16 bsap - ukończenie w ludziach i sprzęcie - 80%
 - ksap z bsap marynarki wojennej - 3pl sap;
 - kcap - 2plap - 16PTG;
 - 15 BWOP - ksap - 60 ludzi
 - pat. „KOSZALN” - binz - techn. (3 kinz - techn.) - 250 ludzi;
 - bat. „KOSZALIN” - kinz - techn. - 80 ludzi;
 - bat. „KOŁOBRZEG” - kinz - techn. - 80 ludzi;
 - bat. „KAMIEŃ POM” - pl sap - 21 ludzi;
 - bat. „BIAŁOGARD” - pl sap - 21 ludzi;
- B. Posiadany sprzęt i maszyny inż. pływające transportery PTG - 26 (10 w kdp 16 bsap i 16 w kdp bsap mar. woj.)
spycharki BAT - 2
kojparki KS-251-2
kojparka BTM - 1
maszyny towarzyszące SMT-4

STRUKTURA ZAPÓR pdes nr 2,3,4

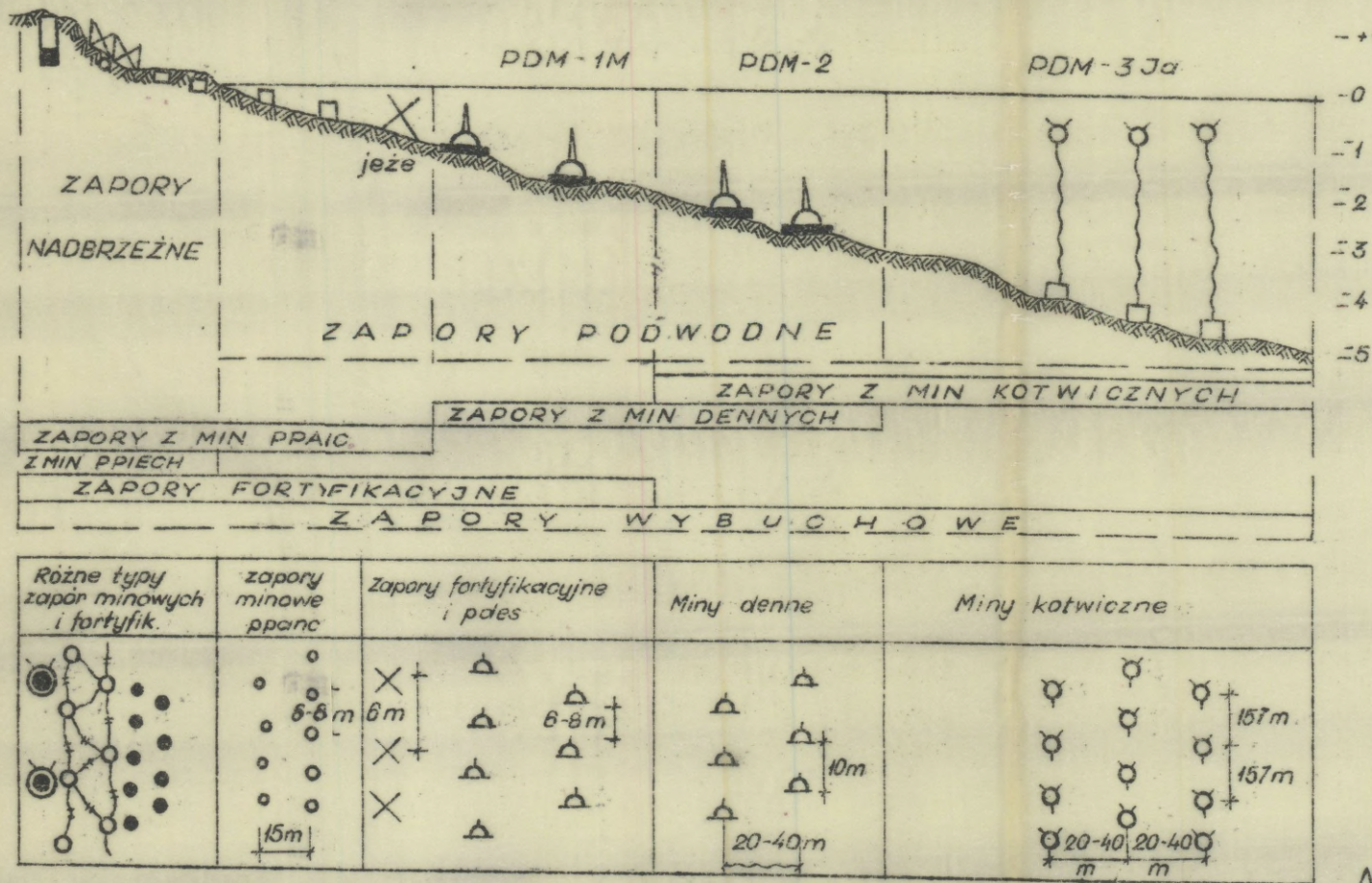
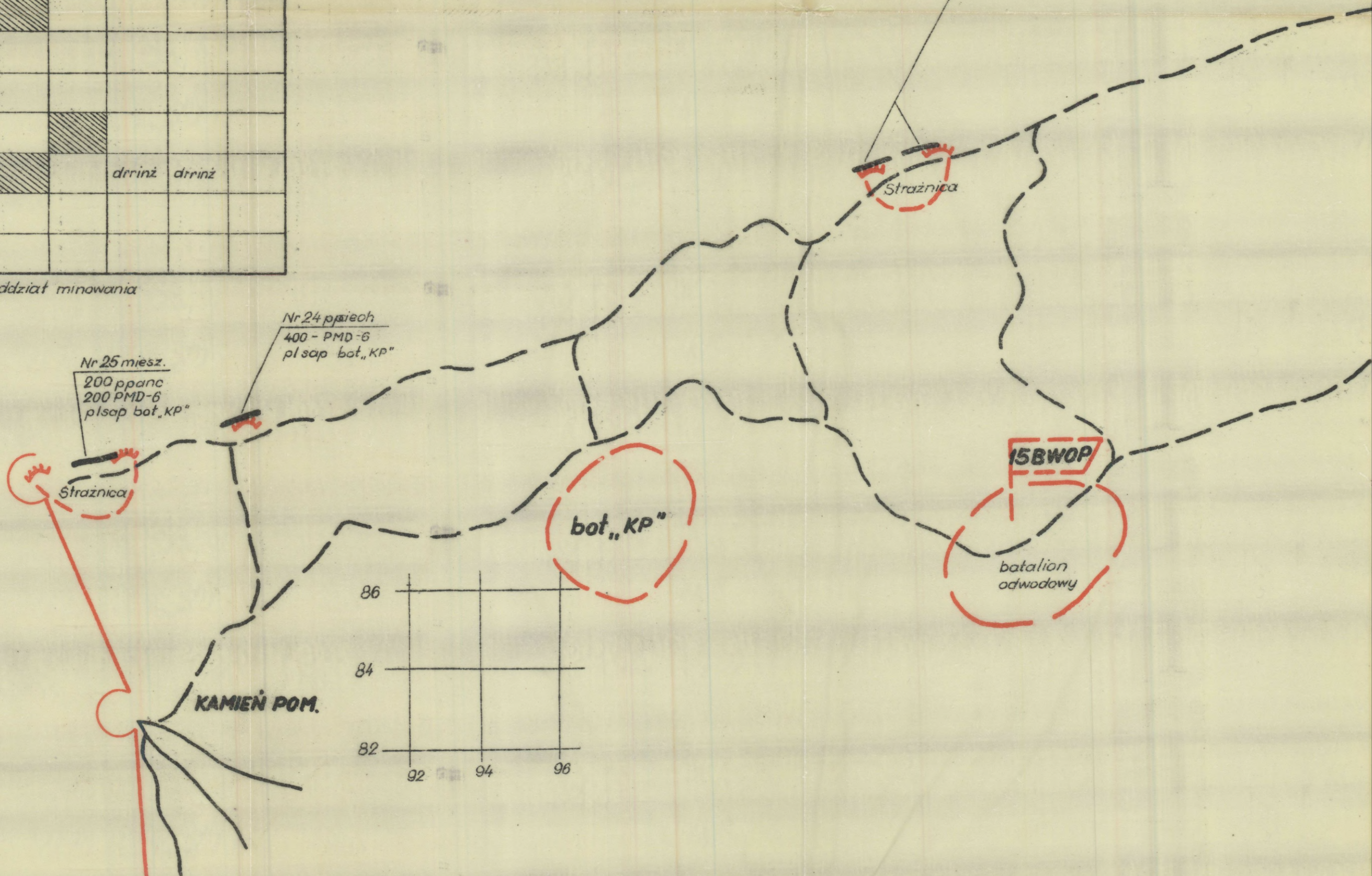

TABELA PODZIAŁU SIŁ INŻYNIERYJNYCH

Rodzaje sił inżynierskich	PMOM nr 1	PMOM nr 2	OJnż	OZR	IPR nr 1	IPR nr 2	Uwagi
16 bsap	1 ksap						
	2 ksap						
	kcap						
	kid						
	Pozostałe					drinż	drinż
bsap	kcap						
mar. woj.	ksap						

x) - przybrzeżno - morski oddział minowania

2. PODZIAŁ ŚRODKÓW INŻYNIERYJNYCH 16 DZ

Nazwa środka	Stosunek	Minowanie stałe		Elementy inżynierskie		Pulki i oddziały OTK							
		Rejon USTRONIE	Rejon KOŁOBRZEG	Rejon DZIANÓW	PMOM nr 1	PMOM nr 2	OJnż	49 pz	50 pz	51 pz	16 pz	pat „K”	15 BWOP
Miny ppano	10790	3000	2250	-	2250	1600	510	240	280	240	-	-	520
Miny piech PMD-6	6950	1800	1100	2500	-	-	850	-	-	-	-	-	600
Miny piech OZIM-3	1800	500	400	-	50	50	300	-	100	200	200	-	-
Miny sygnałowe	185	55	30	30	20	20	-	15	-	15	-	-	-
Materiały wybuchowe	4170	200	200	-	500	500	1420	200	400	250	250	-	250
Rakety mawolące (ZMW)	75	20	10	-	-	-	-	10	15	20	-	-	-
Miny pdes PDM-1M	3000	1000	950	-	800	450	-	-	-	-	-	-	-
Miny pdes PDM-2	4500	1600	1000	550	600	350	950	-	-	-	-	-	-
Miny pdes PDM-3Ja	1800	1000	800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

x) z rezerwy OJnż

3. TABELA KIEROWANIA OZR 16 DZ

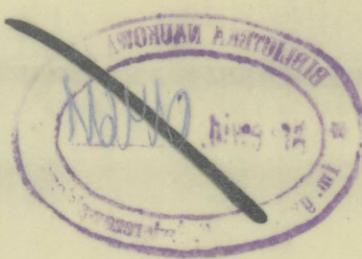
Rodzaj czynności	Kto wykonuje	Czas wykonania od-do	Zużycie środków
Naprawa masztu pod obc. 50t - 30mb	OZR - 51pz	3.00 - 4.30 24.7	1 pozostał z belak drew. 2 podpory ramowe
Utrzymanie drogi dla frontowej nr 1 dla 150-35 km	OZR - 4.9pz	5.00 - 6.00 i nadal	Etakowy sprzęt 1 BAT 2 SMT
Utrzymanie drogi dla frontowej nr 2 dla 160-50 km	OZR - 16pz	4.00 - 6.00 i nadal	1 BAT 2 SMT
Utrzymanie drogi dla frontowej nr 3 dla 51-35 km	OZR - 51pz	2.00 - 3.00 i nadal	1 BAT 2 SMT
Utrzymanie rotacji przybrzeżnej 40 km	OZR - 16DZ	3.30 - 5.00 i nadal	2 BAT 4 SMT
Utrzymanie rotacji mczemnu art. 42 km	OZR - 16DZ	2.00 - 3.30 i nadal	2 BAT 4 SMT
Utrzymanie rotacji mczemnu odwodów i II rzutu 55 km	OZR - 16DZ	5.00 - 7.00 i nadal	2 BAT 4 SMT

Wykonano w 500 egz

4. TABELA KIEROWANIA PMOM (przybrzeżno - morski oddział minowania)

Kierunek Sygnał	Rubież na lądzie	Sygnał	Nr PMOM		Kierunek Sygnał	Rubież wód przybrzeżnych	Sygnał			
			Na lądzie (OZap)	Na wodzie (PMOM)						
1 RÓG	2	MALWA	1	1a	1	1a	LESZCZ			
	3	SŁOMA						FALA	1b	OKOŃ
	4	STÓG								
2 KORA	2	PONTON	2	2a	2	1c	DORSZ			
	3	WAGA						POWÓDZ		
	4	MARMUR								
1 SOSNA	2	NISZA	2	2a	1	1d	SZCZUPAK			
	4	OKOP						GROM	GROM-2	
2 DAB	2	MINA	2	2a	2	1e	DELFIN			
	3	ZAPALNIK						BRZEG		
3 GRAB	2	SPLONKA	3	3	3	1f	WIELORYB			
	3	ZAWLECZKA						LAD		

- PMOM nr 1 w składzie - 1kpd i ksap bsap mar. woj. - 16 PTG, 0 samochodów z urządzeń do minowania na lądzie;
- PMOM nr 2 w składzie - kdp 16 bsap - 10 PTG, 2 ksap 16 bsap - 6 transp. opancerzonych;
- Każdy PMOM może ustawić miny pdes w wodzie i miny ppanc na lądzie (miny pdes zatankowane na PTG, a miny ppanc na transporterach opancerzonych);
- druga jednostka minowania min pdes i ppanc znajduje się w rejonie zwiadkowania PMOM;
- wymienione przybrzeżno - morskie oddziały minowania od 5.00 do 7.30 ustawiają zapory pdes w pasie wód przybrzeżnych. Od 7.30 są w gotowości do minowania manewrowego.

WYKONANO W 500 EGZ.
Egz. Nr 1-500 Bibli. Tajna
Dowódca Zespołu Oficerów
Rys. Antek dat. 13.03.1971

LEGENDA :

1. PODZIAŁ SIŁ I ŚRODKÓW :

- 50 pz: bot, K, 2/16 pa.
- pot, K: bot, B, i „Kotobrzeg”. 1 kcz 16 pz.
- 15 BWOP: bot, KP.
- 49 pz.
- 51 pz.
- 16 pz.
- w dyspozycji dcy 16 DZ: 16 art.
- Przybrzeżno-morski oddział minowania nr1: Kdp i ksap bscap MM.
- Przybrzeżno-morski oddział minowania nr2: Kdp i 2k 16 bsap.
- Dlnz: 16 bsap (bez Kd, kdp i 2 ksap).
- OZR: Kd 16 bsap.
- OPpanc: 16 dappanc.
- DGA: 16 pa (bez 2/16 pa), 16 dar, 3 sadan.

2. WYKORZYSTANIE BMR

zadania	Wykonawca oraz ilość i typ środków	
	Dywizja	Armika
Zwalczanie desantu na morzu	1-20 KT 1-3 KT	1-40 KT 1-20 KT
Zwalczanie środków napadu jądrowego npla	1-3 KT	
Walka z desantem na lądzie (zabezpieczenie wykonania kontraktów)	1-10 KT	
W dyspozycji dcy	2 RCH	

3. WYKORZYSTANIE LOTNICTWA :

zadania	ilość e/l
zwalczanie desantu na podejściach do brzozy	3
wsparcie kontraktów	2

4. STOSUNKI SIŁ :

a) w całym pasie obrony:

własna	Wyszczególnienie	nieprzyjaciel	stosunek sił
16 DZ 15 BWOP OTK	piechota (w bp) razem: 125	6 DZ 16 BPD razem: 20	1:1,5
16 DZ	czołgi	6 DZ 16 BPD razem: 303	1:1,8
16 DZ 3 sadan 11/12 bas	artyleria do ognia pośredniego	6 DZ 16 BPD 114	1:1,3
16 DZ 15 BWOP	czołgi i podstawowe środki ppanc własne do czołgów npla	6 DZ 16 BPD 303	1:1,37

b) na odcinku lądowania 6 DZ:

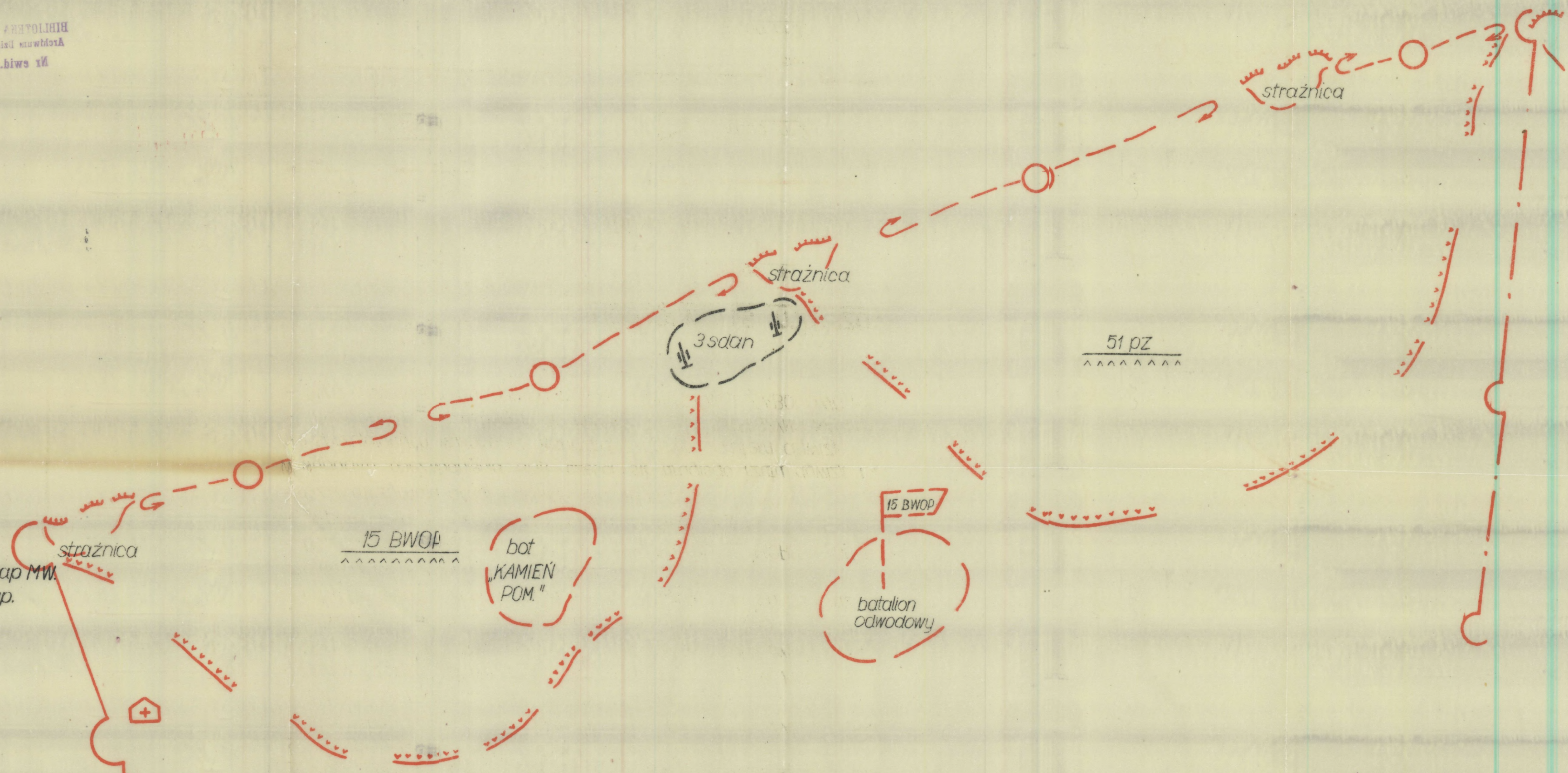
własna	Wyszczególnienie	nieprzyjaciel	stosunek sił
50 pz pot, K bot	piechota (w bp) razem: 7,05	16 BZ 17 BZ 13,6	1:2
50 pz 1 kcz 16 pz	czołgi	16 BZ 17 BZ 10,8	1:2,3
16 DZ 50 pz bas	artyleria do ognia pośredniego	16 DZ bez 18 BIPanc 7,8	1:1,3
50 pz 16 dappanc	czołgi i podstawowe środki ppanc własne do czołgów npla	16 BZ 16 BZ 10,8	1:1,6

Uwaga: przy obliczaniu stosunku sił założono:

- ukompletowanie wojsk własnych zgodnie z załącznikiem do załączenia,
- ukompletowanie sił OTK - 80%,
- ukompletowanie wojsk npla - 100%,
- współczynnik przeliczeniowy - 1,7 (wyraża on stosunek bp npla do wojsk własnych o pełnym stanie etatowym).

SZEF SZTABU 16 DZ

WYKONANO W 500 EGZ.
Egz. Nr 1-500 Bibli. Tajna
Dowódca Zespołu Oficerów
Rys. Antek dat. 13.03.1971

5. GOTOWOŚĆ :

- systemu ognia 510 247
- obrony 510 247

6. WĘZŁOWE ZAGADNIENIA WSPÓŁDZIAŁANIA

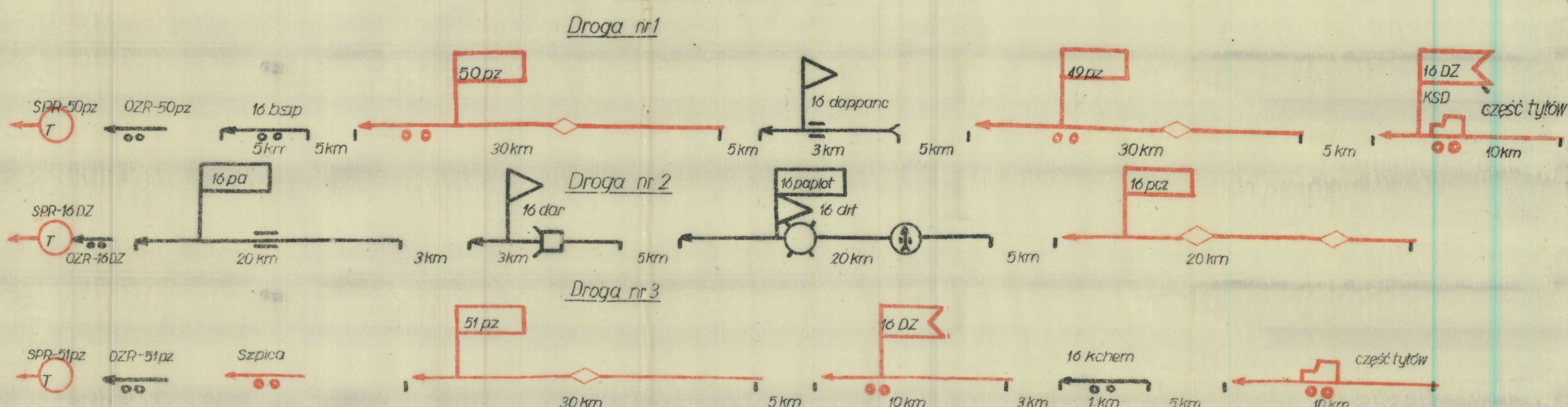
a) W czasie walki z desantem na morzu:

- WP 1A 1A oraz 1 art wykonują po dwa uderzenia jądrowe na zgrupowanie wojsk pierwszego rzutu w odległości do 30 km od linii brzożowej;
 - 18 FOW zwalczą okręty desantowe i zespoły wsparcia ogniowego oraz wzbrania wykonywania przebiegów w zaparach pól;
 - lotnictwo wysłkiem 3 e/l niszczy okręty desantowe w chwili wykonania zwrotu do lądowania;
 - artyleria dywizji i bezwładnia siły desantu na największych odległościach strzelania oraz wzbrania trawienia zagród minowych i przeciwdesantowych, szczególnie na kierunku: USTRONIE MORSKIE, RUSOWO i SARBINOWO, DOBRZYCA;
 - pododdziały brzożowe niszczą środki desantowe podchodzące do lądowania;
 - OPpanc rozwija się na wybrzeżu i ogniem na wprost niszcząc okręty desantowe oraz czołgi i transporty pływające;
 - walkę z desantem powietrznym prowadzi 45 pz we współdziałaniu z 2 BWOP i WOSSam;
 - desant smigłowców zwalczają oddziały pierwszego rzutu;
 - w wypadku obezwładnienia AKR 50 pz, obronę linii brzożowej przejmuje 49 pz.
- b) W czasie walki o utrzymanie linii brzożowej:
- 50 pz, pot, K i 15 BWOP - bronią nakazanych rejonów; w wypadku utraty linii brzożowej - kontraktami drugiego rzutu odwiedzają pierwotne położenie. Jeżeli wykonanie kontraktów jest niemożliwe, przechodzą do obrony rubieży:
 - 50 pz - KOSZALIN, WIERZCHOMINO, RUSOWO,
 - pot, K - DYSOWO, CHARZYNO, stwarzając warunki do wykonania kontraktów drugim rzutem dywizji;
 - artyleria - wspiera walkę oddziałów pierwszego rzutu; 11/12 bas zwalczają okręty wsparcia ogniowego oraz kolejne rzuty desantu;
 - PMOM nr 12 minują rubieży nr 112;
 - 51, 49 pz, 16 pz - w rejonach rozmieszczenia - w gotowości do wykonania kontraktów.

c) W czasie walki z nplam, którym udało się wlać na kierunkach:

- USTRONIE MORSKIE, KARLINO, KOTOBRZEG, GOŚCINO.
 - 50 pz - powstrzymuje natarcie npla na rubieży: KOSZALIN, WIERZCHOMINO, RUSOWO;
 - pot, K - zatamuje natarcie npla na rz. PARSETA;
 - 16 pz, 51 pz (49 pz) wykonują kontrakt z rubieży; w kierunku podanym na szkicu nr 1;
 - 16 art wykonuje uderzenie 10 KT na npla w rejonie wlać;
 - lotnictwo wysłkiem 2 e/l wykonuje uderzenie na npla w rejonie DOBRZYCA;
 - artyleria wspiera kontrakt, zwalczając artylerię npla na 50 oraz siłę żywą npla, głównie na kierunku 16 pz i 49 pz;
 - Dlnz stawia zapęty minowe na kierunku: USTRONIE MORSKIE, DOBRZYCA;
 - OPpanc zwalczą czołgi npla przed frontem 50 pz;
 - OZR utrzymuje drogi - głównie ota 16 pz.
- W wypadku obezwładnienia BMR części sił drugiego rzutu dywizji i zaistnienia warunków nie sprzyjających wykonaniu kontraktów drugim rzutem dywizji:
- 16 pz i 49 pz przechodzi do obrony rejonu: SWIERSZYNO, KARLINO, NIEDALINO (9474)
 - 51 pz przechodzi do obrony rejonu: LUBIECHOWO, ZABOROWO, MYSLINO (8844).

Ugrupowanie marszowe 16 DZ

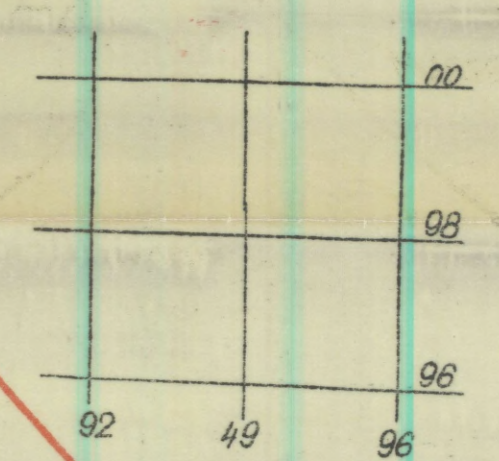
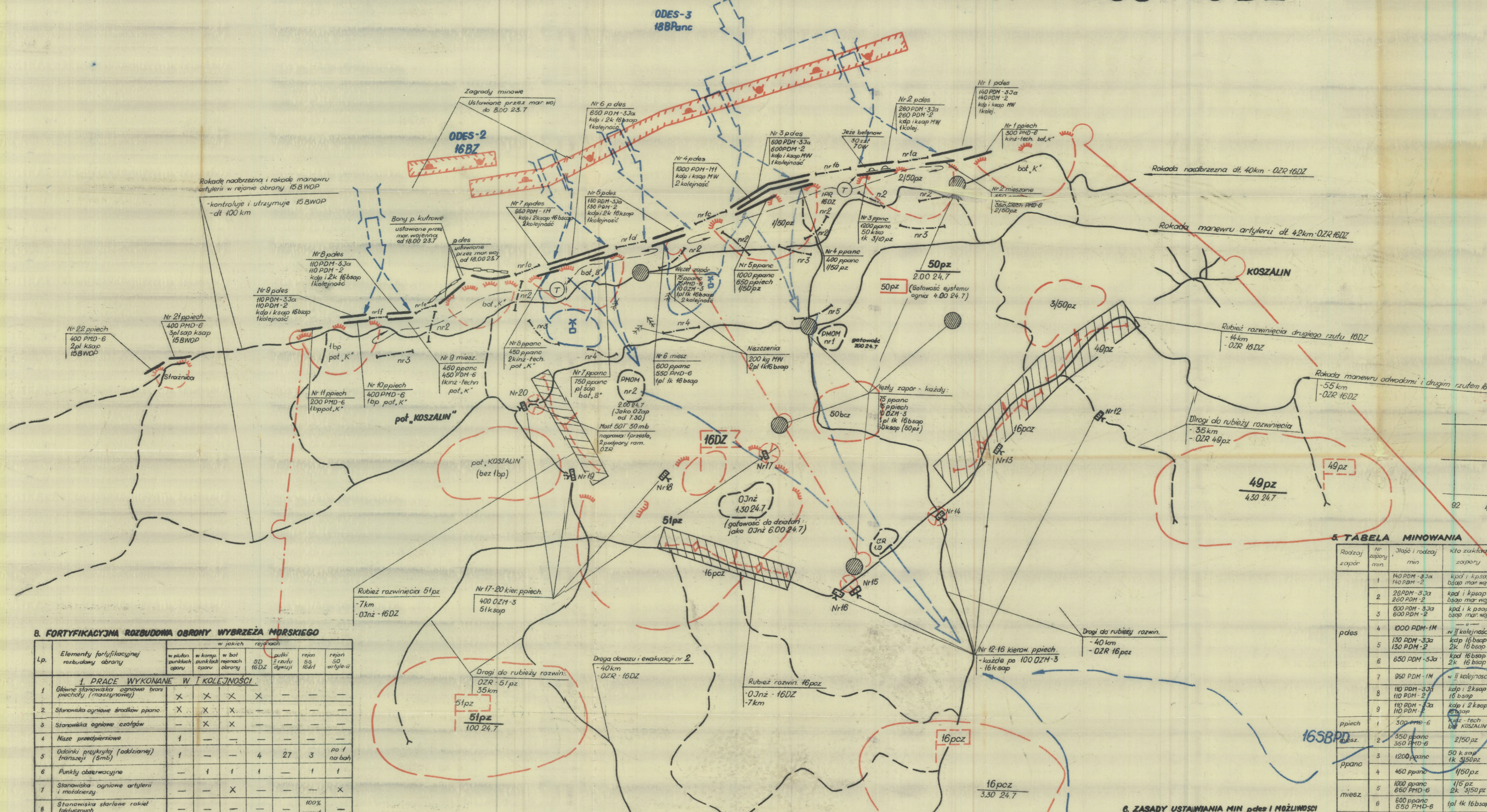

PLAN ZABEZPIECZENIA INŻYNIERYJNEGO 16 DZ

TAJNE

Egz nr.
Nr ks. 0596/wv
Załącznik nr 2 do części pierwszej

ARKUSZ NR 2

8. FORTYFIKACYJNA ROZBUDOWA OBRONY WYBRZEŻA MORSKIEGO

Lp.	Elementy fortyfikacyjnej rozbudowy obrony	w jakich rejestrach				rejon SS 16d/1	rejon SO artylerii
		w planie punktów oporu	w kolumnie punktów oporu	w bazie manewrowej	rejon 16 DZ		
1. PRACE WYKONANE W I KOLEJNOŚCI							
1	Główne stanowiska ogniwe broni piechoty (maszynowe)	X	X	X	X	-	-
2	Stanowiska ogniwe strzelców ppanc.	X	X	X	-	-	-
3	Stanowiska ogniwe czołgów	-	X	X	-	-	-
4	Nisze przeciwczołgowe	1	-	-	-	-	-
5	Obiekty przykryty (oddzielnej transzei) (5m)	1	-	-	4	27	3
6	Punkty obserwacyjne	-	1	1	1	-	1
7	Stanowiska ogniwe artylerii i moździerzy	-	-	X	-	-	X
8	Stanowiska startowe rakiet taktycznych	-	-	-	-	-	100% wyrzut
9	Szczelny o grubości 1,0m	1	3	0	6	27	-
10	Schrony typu lekkiego	-	-	-	2	1	-
2. PRACE WYKONYWANE W II KOLEJNOŚCI							
11	Wykonanie zapasowych stn. ogniowych br. piech.	X	X	X	-	-	-
12	Wykonanie ukryć dla czołgów i transporterów opano.	X	X	X	-	-	-
13	Wykonanie ukryć dla sarnoch.	-	-	wg potrzeb	30%	wg potrzeb	100% czołg
14	Wykonanie odinków transzei	3	-	-	-	-	-
15	Wykonanie rowów fazacyjnych poszczególne stn. ogn. w dr. piech.	3	-	-	-	-	-

7. TABELA NISZCZEŃ

Nr	Rejon niszczenia	Grubość warstwy	Kto niszczy	Czas (od - do)	Kto odpowiad.
1	Nisze ogniowe KARŁINO (3056)	150 kg MW	ksap 16pzc	4:00 - 5:00	5 Spoc 16pzc
2	Most opano KŁODZKO (3652)	120 kg MW	ksap 51pzc	3:00 - 5:00	5 Spoc 51pzc
3	Most opano DZIMBUŁA (4152)	100 kg MW	ksap 16pzc	5:00 - 6:00	5 Spoc 16pzc
4	Druga w lesie zanoty rejon (1044)	200 kg MW	2 pl 16kasp 16bsap	3:00 - 4:30	16pzc
5	Miast. drog. pod KARŁINO (1462)	150 kg MW	ksap 50pzc	8:00 - 7:00	5 Spoc 50pzc
6	Miast. drog. WIERZCHOWA (0482)	-	ksap 50pzc	7:00 - 8:00	5 Spoc 50pzc
7	Miast. drog. ZARĘBY (0454)	-	3 pl 16kasp 16bsap	3:00 - 4:00	16pzc
8	Miast. drog. WIEJASNO (3852)	-	3 pl 16kasp 16bsap	4:00 - 5:00	16pzc
9	Miast. drog. pod KARŁINO (0214)	-	1 pl 16kasp 16bsap	7:00 - 8:00	16pzc
10	Miast. drog. KARŁINO (3056)	-	3 pl 16kasp 16bsap	5:00 - 6:00	16pzc

6. ZASADY USTAWIANIA MIN PDES I MOŻLIWOŚCI ZAŁADOWCZE MIN NA PTE

Lp.	Wyszczególnienie	Rodzaj miny		
		PDM-1M	PDM-2	PDM-3A
1	Głębokość wody (w m)	1-2	1,5-3,5	2,5-5
2	Grubość warstwy niszczonej pdes	1-2	1-3	1-4
3	Odległość między minami w rzędzie (w m)	< 6	< 8	< 15
4	Czas ładowania kpl min na transzei (PTB)	25-50	25-30	18
5	Czas ustawiania kpl min z jednego transzei (PTB)	30-40	25	18
6	Możliwość załadunku max. PTS	70	25	18
7		90	36	28

5. TABELA MINOWANIA

Rodzaj zapór	Nr zapory min	Grubość i rodzaj min	Kto zakłada zapory	Czas (od - do)	Rejon ustawienia (od - do)	Kto odpow. za ostrz.
pdes	1	140 PDM-3.3a / 140 PDM-2	ksap i kpsap 16bsap mar. waj.	0:00 - 1:00	SARBINOWO (1462)	dca 2/50pzc
	2	28 PDM-3.3a / 28 PDM-2	ksap i kpsap 16bsap mar. waj.	1:00 - 2:30	PAPROTNO (1256)	dca 2/50pzc
	3	800 PDM-3.3a / 800 PDM-2	ksap i kpsap 16bsap mar. waj.	2:30 - 5:00	PLESNA (1254)	dca 1/50pzc
	4	1000 PDM-1M	w II kolejności	5:00 - 7:00	PLESNA (1254) / JASIN (1054)	dca 1/50pzc
	5	130 PDM-3.3a / 130 PDM-2	ksap i kpsap 16bsap 2k 16bsap	2:30 - 3:30	SIARŻEŻY (0245)	dca bot BIALOGARD
	6	650 PDM-3.3a	ksap 16bsap 2k 16bsap	3:30 - 6:30	LUBOSTRONIA (0592)	dca bot BIALOGARD
	7	950 PDM-1M	w II kolejności	7:30 - 9:30	LUBOSTRONIA (0592)	dca bot BIALOGARD
	8	140 PDM-3.3a / 140 PDM-2	ksap i kpsap 16bsap	6:30 - 7:00	wsch. GRZYBOWO (0230)	dca 16p pot. K
	9	110 PDM-3.3a / 110 PDM-2	ksap i kpsap 16bsap	7:00 - 7:30	zach. GRZYBOWO (0230)	dca 16p pot. K
ppiech	1	300 PDM-6	ksap i kpsap 16bsap KOSZALIN	3:00 - 4:30	CHŁODY	dca bot KOSZALIN
	2	350 ppanc / 350 PDM-6	2/50pzc	3:00 - 6:00	SARBINOWO (1462)	dca 2/50pzc
ppanc	3	1200 ppanc	50 k sap 1k 3/50pzc	5:00 - 7:00	PAPROTNO (1256)	dca 2/50pzc
	4	460 ppanc	1/50pzc	3:00 - 7:00	PLESNA (1254)	dca 1/50pzc
miesz.	5	1400 ppanc / 860 PDM-6	1/5 pzc 2k 3/50pzc	4:00 - 8:00	LASIN (1052)	dca 1/50pzc
	6	800 ppanc / 850 PDM-6	1 pl 1k 16bsap	3:00 - 8:00	wsch. BABICE (0244)	dca bot BIALOGARD
ppanc	7	750 ppanc	pl sap bot BIALOGARD	3:00 - 8:00	LUBOSTRONIA (0592)	dca bot BIALOGARD
	8	450 ppanc	2 kinz. - tech. pot. KOSZALIN	3:00 - 7:00	LUBOSZYCE (0635)	dca bot BIALOGARD
ppiech	9	450 ppanc / 450 PDM-6	1 k kinz. - tech. pot. KOSZALIN	3:00 - 7:00	GRZYBOWO (0230)	dca pot. KOSZALIN
	10	130 PDM-6	1 bp pot. KOSZALIN	3:00 - 5:00	zach. GRZYBOWO (0230)	dca pot. KOSZALIN
	11	200 PDM-6	1 bp pot. KOSZALIN	5:00 - 1:30	DZIWIZYNO (0226)	dca pot. KOSZALIN
ppiech kier.	12	100 02M-5	16 k sap	6:00 - 12:00	PŁUNOWO (0070)	dca 16pzc
	13	100 02M-5	02nz (16bsap)	7:00 - 13:00	zach. wsch. KARŁINO (0664)	dca 16pzc
	14	100 02M-5	02nz (16bsap)	7:00 - 13:00	ZELIMUCHA (1462)	dca 16pzc
	15	100 02M-3	02nz (16bsap)	7:00 - 13:00	KARŁINO (3056)	dca 16pzc
	16	100 02M-3	02nz (16bsap)	7:00 - 13:00	KOZYANEC (9054)	dca 16pzc
ppiech	17	100 02M-3	51 k sap	5:00 - 11:00	KŁODZKO (3652)	dca 51pzc
	18	100 02M-3	51 k sap	5:00 - 11:00	pl. SIEWIEŻE (0644)	dca 51pzc
	19	100 02M-3	51 k sap	5:00 - 11:00	ZARĘBY (0454)	dca 51pzc
	20	100 02M-3	51 k sap	5:00 - 11:00	zach. DZIWIZYNO (0240)	dca 51pzc
	21	400 PDM-6	ksap 15BSWOP	3:00 - 6:00	MIEJASNO (0018)	dca 15BSWOP
miesz.	22	400 PDM-6	ksap 15BSWOP	3:00 - 6:00	zach. MIEJASNO (0018)	dca 15BSWOP
	23	400 PDM-6	ksap 15BSWOP	3:00 - 6:00	NIECHODZIE (9606)	dca 15BSWOP
	24	400 PDM-6	pl sap bot KAMEN PDM	2:00 - 5:00	DZIWIZYNO	dca bot KAMEN PDM
	25	200 ppanc / 200 PDM-6	pl sap bot KAMEN PDM	5:00 - 7:00	DZIWIZYNO	dca bot KAMEN PDM

SZEF SAPERÓW 16 DZ

ARKUSZ NR 3

poz. 0713/ww

INSKO

~~BIURO
KRAJOWYCH
BIBLIOTEK
120 05~~

~~BIURO
KRAJOWYCH
BIBLIOTEK
120 05~~

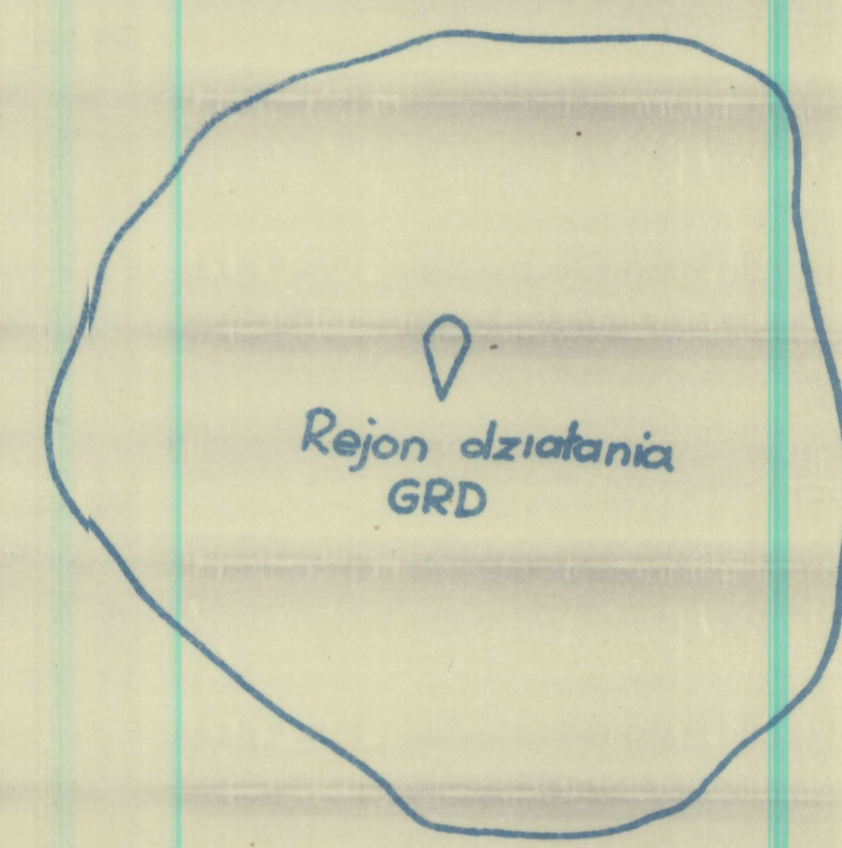
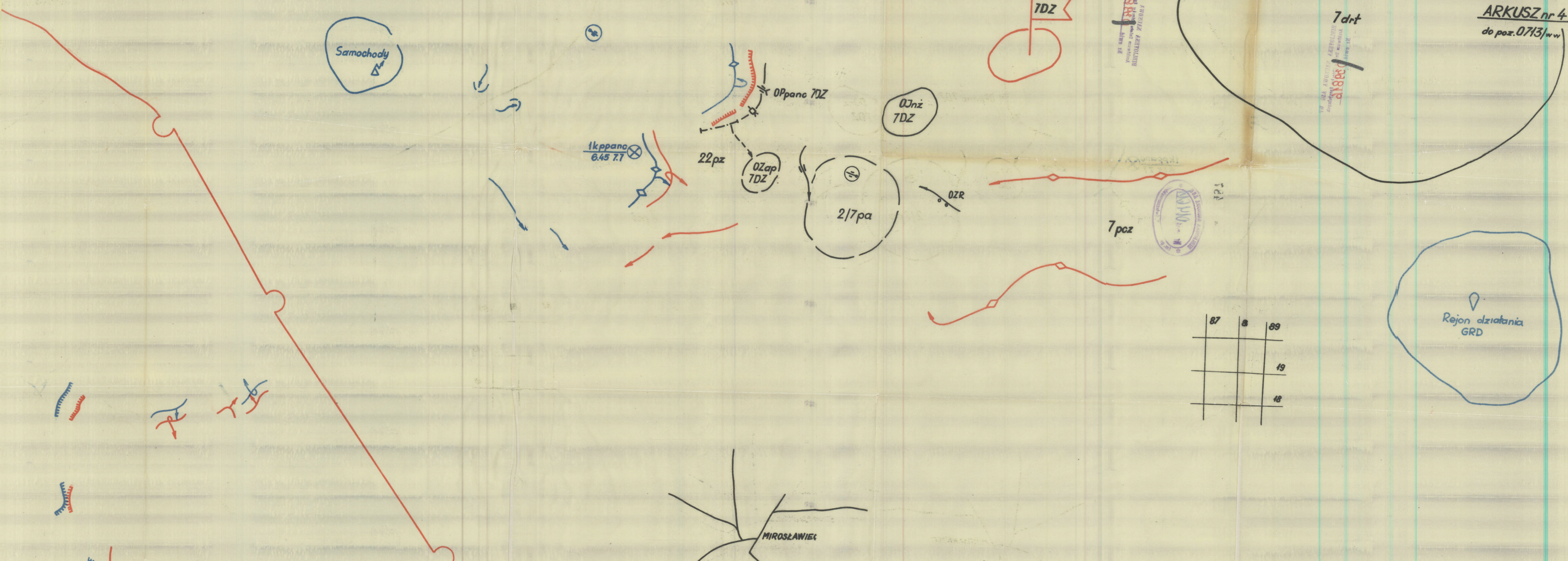
~~BIURO
KRAJOWYCH
BIBLIOTEK
120 05~~

120

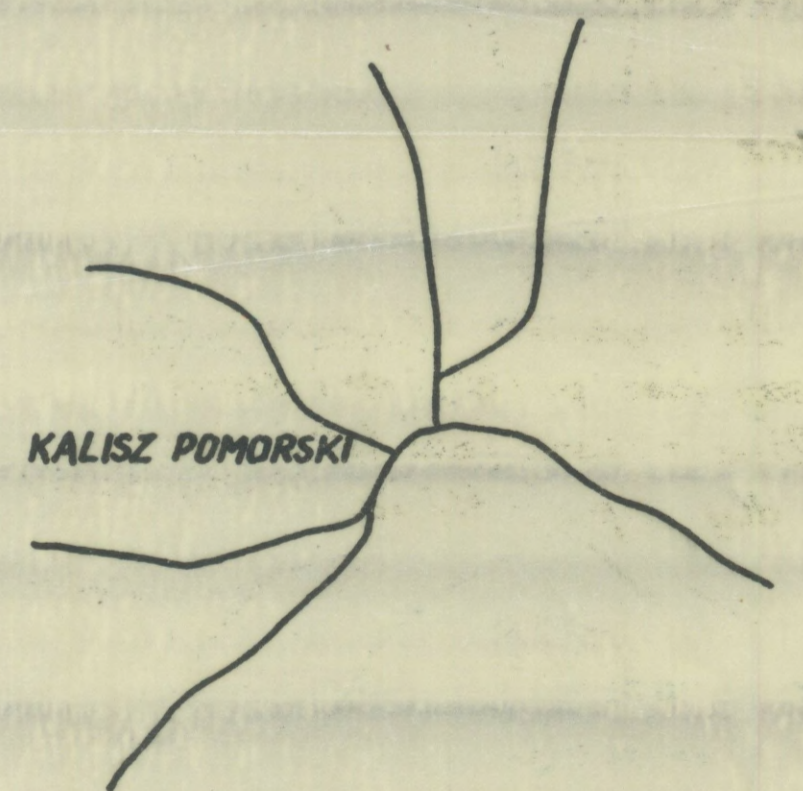

7DZ

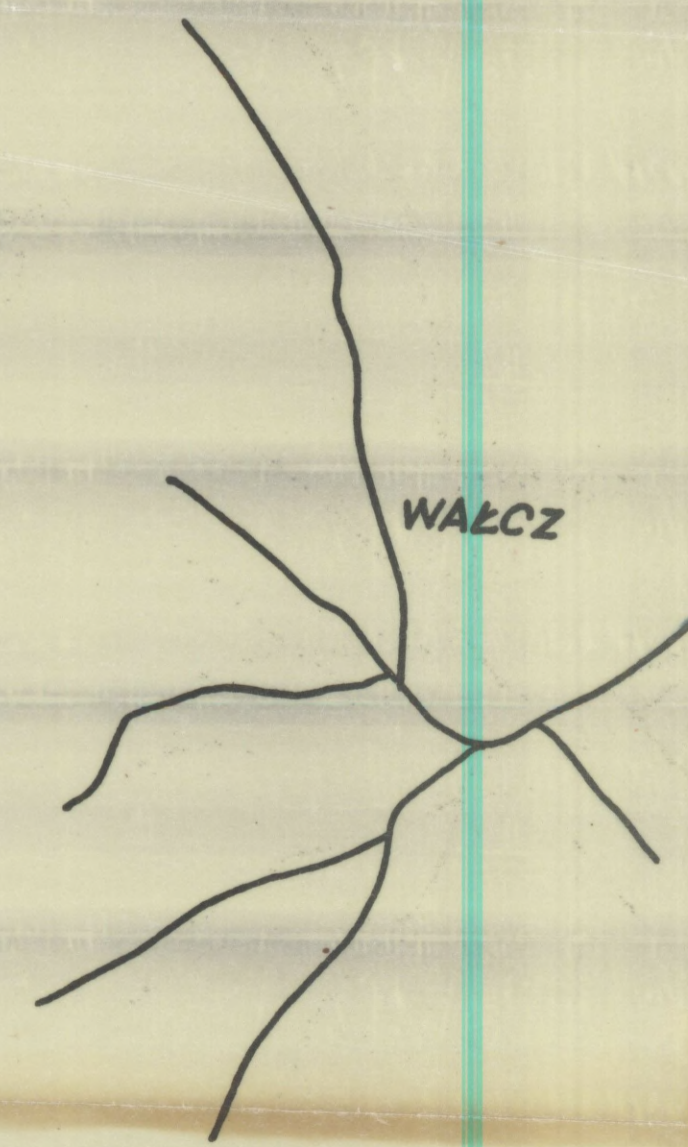
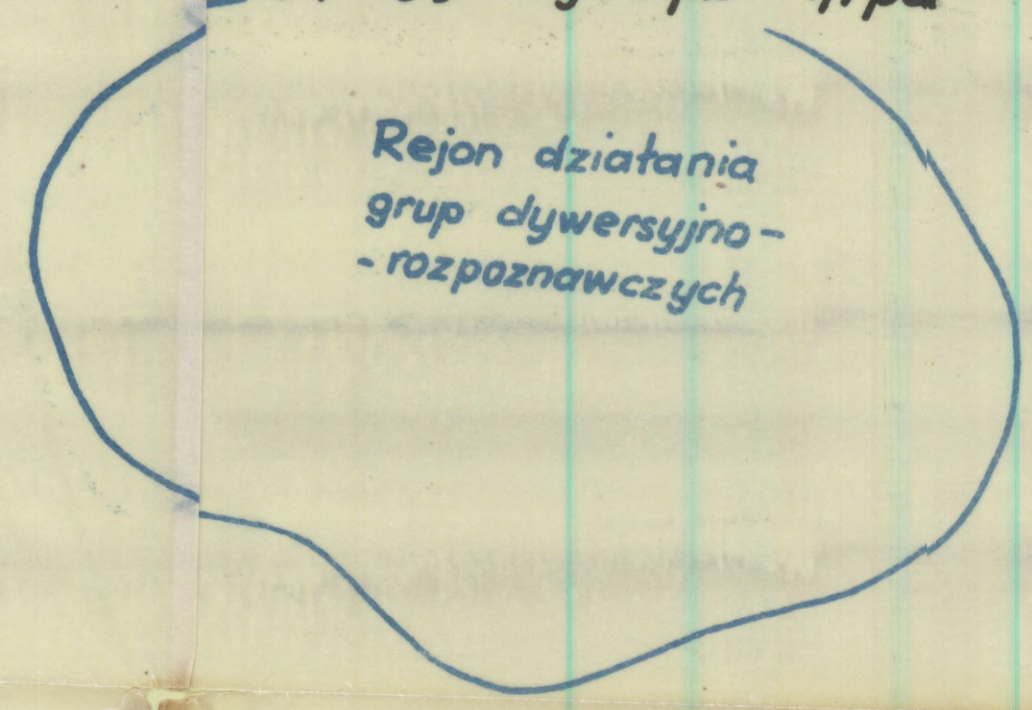

87	88	89
		19
		18

DOTYCHCZASOWY PODZIAŁ
SIŁ I ŚRODKÓW

- 1/21pz - 1koz, 21 bhb,
- 2/21pz - 2kcz,
- 3/21pz -
- OPpanc - 21 bappanc
- OZap - 2pl 2k 7bsap
- OJnz - 21ksap (bez plid i dr i psap)
- Odwd dcy 21pz - 21bcz (bez 1i2kcz)
- W dyspozycji dcy 21pz - 1/7pa

54	55	56
		02
		01